

Zgast olimpijski znicz

18 września w siedzibie UMWW w Poznaniu uroczyste zamknięcie XXXI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich „Wielkopolska 2025”. Wielotygodniowa rywalizacja w 30 dyscyplinach zakończyła się punktowym zwycięstwem Mazowsza, które wyprzedziło Wielkopolskę i województwo kujawsko-pomorskie. ▶ str. 2

Po stronie rolników

Podczas wrześniowej sesji sejmik jednogłośnie przyjął, kierowane do Komisji Europejskiej, stanowisko „o potrzebie zmiany zapisów umowy o wolnym handlu z państwami Ameryki Łacińskiej (Mercosur)”. – Chcemy dać jasny sygnał naszym rolnikom, po czyjej stronie jesteśmy – mówili inicjatorzy uchwały. ▶ str. 4

Planują od 70 lat

Poszukiwanie odpowiedzi na kluczowe wyzwania współczesności – zmiany klimatyczne, starzenie się społeczeństwa, migracje, spadek liczby ludności – zdominowało konferencję, którą w Poznaniu podkreślono jubileusz 70-lecia działalności jednostek planistycznych w Wielkopolsce. ▶ str. 8

październik 2025
nr 10 (293)

MONITOR

WIELKOPOLSKI

MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXV
ISSN 1642-0918

Smacznie i... z rozsądkiem

Warto wybierać tradycyjne i sprawdzone specjały, ale trzeba też pamiętać o tym, by nie marnować żywności – to przesłanie targów Smaki Regionów.

Coraz chętniej wracamy do zdrowej i tradycyjnej żywności. Może o tym świadczyć choćby nieślabnąca popularność, jaką cieszą się coroczne targi Smaki Regionów. W to wydarzenie – organizowane wspólnie przez Międzynarodowe Targi Poznańskie i Związek Województw RP – od początku mocno zaangażowany jest samorząd województwa.

Tegoroczna odsłona targów odbyła się na terenie MTP w dniach od 26 do 28 września.

– Pojawili się smaki z całej Polski, z czternastu polskich regionów, więc jest kolorowo, barwnie i smacznie. Pod jednym dachem można skosztować wielu produktów, których na co dzień nie spotkamy w Poznaniu czy w Wielkopolsce, bo są z innych zakątków naszego kraju – relacjonował wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

– To święto dobrej i zdrowej żywności – mówił z kolei przy okazji oficjalnego otwarcia imprezy marszałek Marek Woźniak. I zwracał uwagę: – Wielkopolskie stoisko jest największe spośród wszystkich regionów reprezentowanych na targach. To dlatego, że Wielkopolska ma wiele do zaoferowania w zakresie żywności regionalnej i tradycyjnej.

Rzeczywiście, prezentowana oferta naszego województwa wyróżniała się wśród innych. W tym roku swoje wyroby zachwalało tam 29 lokalnych producentów, przetwórców i restauratorów z szerokim asortymentem różnorodnych regionalnych produktów, opartych na lokalnych i tradycyjnych recepturach.

Podobnie jak w poprzednich latach, Wielkopolska

Wśród stoisk z partnerskich regionów Wielkopolski najbardziej znane specjały prezentowała włoska Emilia-Romania.

ugościła przy swoim stoisku także przedstawiciele partnerskich regionów. Własne kulinarne specjalności promowały południowokoreański Chungcheongnam-do, włoska Emilia-Romania, mołdawski Region Rozwoju Północ, chorwacka żupanija wukowarsko-srijemska i niemiecka Brandenburgia.

„Najsmaczniejsze targi w Polsce” pozwalają nie tylko zaprezentować regionalne specjały, ale też zwrócić uwagę na potrzebę racjonalnego gospodarowania żywnością. Służy temu prowadzony przez samorząd województwa już od kilku lat program zapobiegania marnotrawstwu jedzenia.

W jego ramy wpisywała się część wydarzeń z udziałem gwiazdy targów, którą był Laurentiu „Lorek” Zediu, znany z programu MasterChef Polska.

Pierwszego dnia popularny kucharz poprowadził pokaz kulinarne dla kilkuset uczniów szkół gastronomicznych z całej Wielkopolski. Atrakcją

dla wszystkich zwiedzających był natomiast otwarty pokaz kulinarny, podczas którego „Lorek” zaprezentował dania m.in. z wykorzystaniem żywności zagrożonej marnotrawstwem. Pojawił się też jako arbiter w trzeciej edycji Bitwy Małych Mobilnych Kuchni Warsztatowych z udziałem banków żywności. ▶ str. 9

Wielkopolska na Expo

Od 24 do 30 września, w ramach trwającej w Osace wystawy światowej Expo 2025, odbył się wielkopolski tydzień. Pokazaliśmy nasz region od strony historycznej, kulturalnej i innowacyjnej. ▶ str. 2

Promowali zawodowców

Podległe samorządowi województwa placówki stawiają na szkolnictwo branżowe. Promowaniu tego typu edukacji służyła kolejna odsłona popularnej wśród młodzieży akcji „Noc zawodowców”. ▶ str. 7

Co z muzeum?

Na jakim etapie są prace związane z budowaniem przez samorząd województwa nowym Muzeum Powstania Wielkopolskiego? Sprawdzili to na miejscu minister kultury Marta Cienkowska i marszałek Marek Woźniak. ▶ str. 11

Chopin, Chopin...

Wyjątkowo wiele okazji do posłuchania dobrych wykonania muzyki Fryderyka Chopina mają tej jesieni melomani w Wielkopolsce. To nie przypadek – w Warszawie trwa bowiem kolejna edycja Konkursu Chopinowskiego. ▶ str. 11

Inna strona samorządu

Przegląd okresowy za 140 milionów? Za kobietę minister zapłaci więcej. Robinson Crusoe, Ryszard Kapuściński i Justyna Kowalczyk – co łączy te postaci? Co się robi, gdy znicz olimpijski pali się... za długo. ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

SMACZNEGO

Przy okazji relacji z tegorocznej edycji popularnych targów Smaki Regionów stawiamy też pytanie, czy coraz chętniej sięgamy po tradycyjną, wytwarzaną „za rogiem” żywność. Ale, czy w ogóle trzeba o to pytać?

Niedawno odbierałem z lotniska chrześniaczkę, która wróciła do kraju po kilkumiesięcznej wakacyjnej pracy w jednym z południowoeuropejskich krajów. Jakie było moje zdziwienie przy stole, gdy po wielu tygodniach śródziemnomorskiej diety w prawdziwy zachwyt wprowadził ją smak naszego „zwykłego” chleba i twarogu. Potem pomyślałem, że to jednak nic dziwnego. Przecież zapewne takie doświadczenie kulinarnej tęsknoty za tym, co lokalne, za smakami dzieciństwa było udziałem bardzo wielu osób, które dłuższy czas przebywały (i żywiły się) poza krajem.

Trudno pewnie byłoby znaleźć kogoś, kto powie, że nie lubi sięgnąć po sprawdzone przez pokolenia, oparte na zdrowych, miejscowych produktach, regionalne przysmaki. Myślę sobie, że jedynym, który ewentualnie zaprotestuje przeciwko zbyt częstemu nabywaniu tych towarów, może być... nasz portfel. ■

DALEKO TEŻ MOŻNA ZROBIĆ BIZNES

Azja Południowo-Wschodnia i Oceania to obszar wskazany jako szczególnie dobrze rokujący w zakresie ekspansji wielkopolskiej nauki i gospodarki – wspominamy o tym przy okazji relacji z przyjęcia przez sejmik priorytetów współpracy zagranicznej naszego województwa. Rozmawiano o tym również 15 września w UMWW. Marszałek Marek Woźniak spotkał się z zastępcą szefa misji Nowej Zelandii w Polsce Alexem Jebsonem. Podkreślono, że potencjalnymi dziedzinami współpracy mogą być projekty naukowe, a także gospodarcze w sektorach kosmicznym, energetycznym, sztucznej inteligencji, rolniczym oraz budowlanym. Wcześniej Alex Jebson był jednym z prelegentów współorganizowanej przez samorząd województwa konferencji poświęconej współpracy gospodarczej oraz możliwościom eksportowym i inwestycyjnym w Australii, Nowej Zelandii i regionie Pacyfiku. W spotkaniu, które w sali sesyjnej UMWW otworzył Jacek Bogusławski z zarządu województwa, wzięło udział kilkudziesięciu przedsiębiorców, przedstawicieli uczelni wyższych oraz instytucji otoczenia biznesu.

ABO

FOT. 2X ARCHIWUM UMWW

Zgasł olimpijski znicz

18 września w Poznaniu odbyła się uroczystość zamknięcia XXXI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich „Wielkopolska 2025”.

Jak już informowaliśmy w „Monitorze”, zmagania uczestników XXXI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich „Wielkopolska 2025” trwały ponad dwa miesiące, od 15 czerwca do 24 sierpnia. Uczestniczyło w nich niemal 6 tys. osób, walczących o medale w 30 dyscyplinach. Zawody rozgrywano w 21 miejscowościach, piętnastu w naszym regionie oraz (ze względów logistycznych) w sześciu w innych częściach kraju.

18 września w UMWW podczas uroczystej ceremonii zamknięcia OOM przedstawiciele samorządu województwa wręczyli nagrody dla najlepszych klubów i województw oraz podziękowania dla wódatarzy miast – gospodarzy zawodów.

– To przedsięwzięcie było świetnie przygotowane i zrealizowane, z dużym entuzjazmem i udziałem nie tylko trenerów i organizatorów klubowych, ale też lokalnych samorządowców. Dziś mamy okazję, by im podziękować –

FOT. PIOTR BATAJCZAK

W defiladzie województw wystąpili złoci medaliści OOM, hokeiści na trawie SP5 UKS Swarek Swarzędz.

mówiła Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa. – Podziękowania kieruję również do partnerów tego wydarzenia: Wielkopolskiego Stowarzyszenia Sportowego, które zapewniło nam komfort organizacyjny, a także sejmiku województwa, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Instytutu Sportu oraz Fundacji Lotto im. Haliny Konopackiej – współfinansujących wydatki na olimpiadę.

Osiem najlepszych klubów i województw odebrało specjalne upominki, a zwycięskie trójki – także statuetki, które wręczyła m.in. przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska. Jak się okazało, najlepsza z grona 1154 klubów została Poznań i jest to pierwszy w historii triumf tego klubu w klasyfikacji generalnej OOM.

Na podium w klasyfikacji klubowej znalazły się tak-

że CWZS Zawisza Klub Strzelecki Bydgoszcz oraz OŚ AZS Poznań. W klasyfikacji województw zwyciężyło mazowieckie – 2520 pkt., przed wielkopolskim – 2352 pkt. oraz kujawsko-pomorskim – 1901 pkt.

Na zakończenie uroczystości, zanim zgasł znicz olimpijski, flagę komitetu olimpijskiego przekazało gospodarzowi XXXII OOM w Sportach Letnich, którym będzie województwo lubelskie. RAK

Wielkopolska pokazała się światu

FOT. ARCHIWUM UMWW

Inauguracja wielkopolskiego tygodnia przed polskim pawilonem na Expo 2025.

Od 24 do 30 września w ramach trwającej w Osace wystawy światowej Expo 2025 odbył się wielkopolski tydzień.

Inauguracji tego wydarzenia dokonali przewodnicząca sejmiku województwa Tatiana Sokołowska oraz komisarz sekcji polskiej Expo 2025 Jacek Tomczak. W uroczystości uczestniczyli też przedstawiciele sejmikowych Komisji Gospodarki oraz Komisji Strategii Rozwoju i Współpracy Między narodowej, którzy oprócz udziału w wystawie odbyli też szereg spotkań z władzami lokalnymi oraz przedsta-

wicielami instytucji polskich i japońskich.

Regionalna prezentacja wpisywała się w hasło przewodnie narodowego pawilonu „Polska. Dziedzictwo, które napędza przyszłość”. Przypomniano więc (z udziałem m.in. postaci Kajko i Koko-sza) o naszej historii i tradycjach.

Nie zabrakło też innowacyjnego i nakierowanego na przyszłość oblicza regionu. Podczas forum inwestycyjnego (gdzie mówiono m.in. o zielonej transformacji oraz o eksploracji kosmosu) wystąpili przedstawiciele Agencji Rozwoju Regional-

nego oraz Politechniki Poznańskiej, którzy mieli też okazję zaprezentować dokonania kampusu Kąkolewo. W tej części wydarzenia wzięła udział również misja gospodarcza złożona z przedstawicieli wielkopolskich MŚP, uczelni wyższej i instytucji otoczenia biznesu, działających w obszarze technologii nisko- i zeroemisyjnych, w tym wodorowych.

O prezentację oferty kulturalnej naszego regionu zadbały natomiast w Osace dwie marszałkowskie instytucje kultury: Orkiestra Kameralna Polskiego Radia Amadeus oraz Polski Teatr Tańca. ABO

Chorwackie partnerstwo

27 września marszałek Marek Woźniak spotkał się z Ivanem Bosančićem, goszczącym po raz pierwszy w Wielkopolsce żupanem vukovarsko-srijemskim.

Przypomnijmy, że nasze województwo z tym chorwackim regionem już od 12 lat łączy oficjalne porozumienie o współpracy.

Podczas spotkania w Poznaniu rozmawiano zarówno o wspólnych wyzwaniach stojących przed obu regionami (m.in. wynikających z wojny w Ukrainie), jak i o kolejnych obszarach rozwoju współpracy (np. zielone technologie wodorowe, pozyskiwanie energii ze źródeł geotermalnych).

Delegacja żupanii spotkała się też z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim podczas targów Smaki Regionów, gdzie Chorwaci prezentowali swoje specjalności przy wielkopolskim stoisku. ABO

Ivan Bosančić i Marek Woźniak.

FOT. ARCHIWUM UMWW

Hołd i chwała bohaterom

Wielkopolanie uczcili 86. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego.

26 września w Poznaniu oddano hołd twórcom i działaczom PPP oraz żołnierzom Armii Krajowej. Obchody rozpoczęła msza św. w kościele przy ul. Fredry, po której uczestnicy wydarzenia udali się przed pomnik Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej.

– Polskie Państwo Podziemne do dziś pozostaje fenomenem w skali europejskiej i światowej. Żaden okupowany kraj nie miał tak rozbudowanych podziemnych struktur, a w Wielkopolsce ich funkcjonowanie było wyjątkowo trudne i obciążone ogromnym ryzykiem. Praca konspiracyjna w takich warunkach wymagała niezwykłej odwagi i poświęcenia – mówił przy pomniku marszałek Marek Woźniak.

Gospodarz uroczystości dodał: – Po 86 latach od powstania Polskiego Państwa Podziemnego nasz kraj ponownie znalazł się w czasie poważnego kryzysu i zagrożenia z zewnątrz. To wojna hybrydowa, wojna informacyjna i cyfrowa, wojna, która ma osłabić nasze morale. Wojna prowadząca do zerwa-

– Po 86 latach od powstania Polskiego Państwa Podziemnego nasz kraj ponownie znalazł się w czasie poważnego kryzysu i zagrożenia z zewnątrz. To wojna hybrydowa, wojna informacyjna i cyfrowa – mówił przy pomniku PPP marszałek Marek Woźniak.

nia naszych więzi z Europą, z Zachodem. Dlatego dziś potrzebujemy ludzi odważnych, roztropnych i mądrych.

Tradycją wielkopolskich obchodów jest, że każdego roku patronuje im postać związana z Wielkopolską. Bohaterem tegorocznych uroczystości był Franciszek Wypych. To członek poznańskiej

siatki wywiadowczej S-7, podlegającej Oddziałowi II Wywiadu Ofensywnego Komendy Głównej AK o kryptonimie „Stragan”, więzień obozu w Forcie VII, zamordowany w Brandenbursku 12 czerwca 1944 r.

Po modlitwie za poległych i pomordowanych w obozach koncentracyjnych odczytano

apel pamięci, a żołnierze oddali salwę honorową hołd wszystkim bohaterom PPP.

Na zakończenie uroczystości delegacje (m.in. parlamentarzystów, samorządowców, kombatanów, służb mundurowych, wielkopolskiej młodzieży) złożyły przed pomnikiem kwiaty i zapaliły znicze.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

POLICYJNE PSY NA MEDAL

10 września marszałek Marek Woźniak spotkał się w UMWW z laureatami wojewódzkich eliminacji do XXII Kynologicznych Mistrzostw Policji. Pierwsze miejsce w Wielkopolsce zajął Patryk Paraszczuk z psem Patrol (KMP w Kaliszu), drugi był Bartosz Andrzejczak z psem Trolik (KPP w Wągrowcu), a trzeci – Mateusz Skorzybót z psem Tabaka (KMP w Kaliszu). RAK

Za atomem dla Konina

O zamierzeniach sztabu poinformowano 8 września w Koninie.

8 września poinformowano o powstaniu i zamierzeniach sztabu, który ma promować ideę elektrowni jądrowej we wschodniej Wielkopolsce.

W składzie tego zespołu znaleźli się: marszałek Marek Woźniak, poseł Tomasz Nowak, prezydent Konina Piotr Korytkowski, starosta konińska Katarzyna Fryza, prezes ZE PAK Andrzej Janiszowski, rektor Akademii Nauk Stosowanych w Koninie Artur Zimny, prezes Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie Maciej Sytek.

Jak podkreślano podczas briefingu promującego ideę powołania sztabu, decyzja o postawieniu na energetykę jądrową ma strategiczne znaczenie nie tylko dla regionu konińskiego, ale dla całej Wielkopolski.

– Chcemy, aby Konin i cały region stały się miejscem rozwoju dla tych technologii, przyciągając inwestorów i budując kompetencje, które w przyszłości będą eksportowane poza granice kraju – podkreślał Jacek Bogusławski z zarządu województwa. – Transformacja energetyczna to nie tylko technologia, to także edukacja, innowacje i współpraca. Dlatego wokół projektu atomowego powinien powstać ekosystem, w którym spotykają się świat nauki, biznesu i samorządów.

O tym wszystkim będzie mowa podczas dużej konferencji „Atom w Koninie: bezpieczeństwo energetyczne Wielkopolski i wyścig o przyszłość technologii jądrowej”, którą zaplanowano na 12 listopada w konińskiej ANS.

ABO

Nie tylko o ekonomii

Przedstawiciele Wielkopolski gościli na odbywającym się w dniach 2-5 września XXXIV Forum Ekonomicznym w Karpaczu.

W ramach tegorocznej edycji, która zgromadziła 6 tys. gości, odbyło się ponad 600 wydarzeń – paneli dyskusyjnych, sesji eksperckich i prelekcji na temat gospodarki, bezpieczeństwa, transformacji energetycznej, nowych technologii i zrównoważonego rozwoju.

Podczas panelu o edukacji zdrowotnej i profilaktyce dzieci i młodzieży jedną z prelegentek była Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa, która relacjonuje: – O potrzebie prowadzenia edukacji zdrowotnej mówiłam na przykładzie epidemii otyłości wśród dzieci i młodzieży w Polsce oraz działań, jakie w tym zakresie podejmuje samorząd województwa.

Wielkopolskę w Karpaczu reprezentowali także radni województwa z przewodniczącą sejmiku Tatianą Sokołowską na czele, członkowie Wielkopolskiej Rady Trzydziestu oraz przedstawiciele Wielkopolskiej Platformy Wodorowej.

Przyjechały nowe „elfy”

– „Elfy 2” to nowoczesne, szybkie i pojemne składki – mówił wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

22 września na Dworcu Letnim w Poznaniu zaprezentowano, kupione przez samorząd województwa, cztery nowe pociągi „elf 2”, które wzmocniły tabor Kolei Wielkopolskich.

Elektryczne zespoły trakcyjne 48Wed – bo tak brzmi pełna nazwa pociągów – to pięcioczęłone składki o długości 90,5 metra, które mogą jechać nawet 160 km/h. We wnętrzu każdego z pojazdów są 242 miejsca siedzące, uchwyty na rowery, udogodnienia dla osób o ograniczonej mobilności, biletomaty.

Jak zapewnia ich producent, bydgoska spółka PESA,

pojazdy zabezpieczono także specjalną powłoką antygrafi, utrudniającą dewastację.

– Z prawdziwą satysfakcją mogę dziś podkreślić, że zakup nowych „elfów” to ważny krok w rozwoju naszej spółki Kolej Wielkopolskiej i transportu szynowego w całym regionie. To nowoczesne, szybkie i bardzo pojemne składki – stwierdził wicemarszałek Wojciech Jankowiak, wręczając maszyniście symboliczny kluczyk do jednego z pociągów.

– To inwestycja w komfort pasażerów, w bezpieczeństwo i w nowoczesny transport publiczny, który staje się jeszcze bardziej przyjazny

mieszkańcom Wielkopolski – dodał prezes zarządu KW Marek Nitkowski.

Nowe, wygodne pociągi będą kursowały na trasach z Poznania do Rawicza, Zbąszynka i Kłodawy. Pojazdy kosztowały ponad 142 mln zł, z czego 115 mln zł to dofinansowanie z funduszu „Polski Łód”.

To nie koniec dobrych wieści dla pasażerów, bo wielkopolski samorząd planuje zakup kolejnego taboru. Urząd Marszałkowski w Poznaniu ogłosił przetarg na zakup 10 nowych pociągów z możliwością rozszerzenia zamówienia o kolejne 10 składów.

RAK

Nowa struktura w UMWW

Od 1 października weszły w życie zmiany w strukturze organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego.

Dotychczasowy Departament Organizacyjny i Kadr podzielono na dwie odrębne jednostki. Obecnie funkcjonują Departament Organizacyjny, którego dyrektorem jest Adam Habryła (dotychczasowy szef „dużego” DO), a także Departament Zarządzania Kadrami z dyrektorem Maciejem Witkowiakiem (na zdjęciu; dotąd

pracował na stanowiskach kierowniczych w DO).

Dla osób z zewnątrz istotniejsza jest pierwsza z wymienionych komórek, bowiem zajmuje się ona m.in. dostępem do informacji publicznej, rejestrem skarg czy współpracą samorządu z organizacjami pozarządowymi, nadzoruje też w urzędzie punkty kancelaryjne i informacyjne.

Szczegółowe dane kontaktowe można znaleźć na www.umww.pl.

ABO

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY,
KTÓRE RADNI PORUSZALI
W INTERPELACJACH
I ZAPYTANIACH
ZGŁOSZONYCH PODCZAS
XVII SESJI SEJMIKU
ORAZ W OKRESIE
MIĘDZYSESYJNYM.

Adam Bogrycewicz (PiS) zgłosił zapytania w sprawach: przebudowy skrzyżowania w Runowie (DW 153) oraz braku społecznej akceptacji dla powstania Parku Krajobrazowego Dolina Noteci.

Filip Żelazny (PiS) w swoim zapytaniu poruszył kwestię dostępu do dokumentacji dotyczącej spółki MTP w ramach prac Komisji Rewizyjnej oraz indywidualnej kontroli radnych.

Marek Sowa (PiS) złożył zapytanie dotyczące budowy chodnika w Bonikowie, na odcinku DW 308 od ronda w kierunku Grodziska Wielkopolskiego.

Małgorzata Nowak (PiS) interpelowała w sprawie zwiększenia liczby połączeń kolejowych na trasie Krośno – Jarocin – Poznań, wskazując na potrzeby komunikacyjne mieszkańców mniejszych miejscowości.

Joanna Szczechowska i Dominik Szopa (oboje PiS) wystosowali wspólnie dwie interpelacje dotyczące działań podjętych przez zarząd województwa w sprawach: przywrócenia oddziału psychiatrii dziecięcej w szpitalu „Dziekanka” w Gnieźnie, a także medialnych doniesień o sytuacji w Polskim Teatrze Tańca i Teatrze Wielkim w Poznaniu. ABO

Po stronie rolników

Sejmik apeluje do Komisji Europejskiej o zmianę zapisów umowy z krajami Mercosur.

Podczas wrześniowej sesji sejmik przyjął, kierowane do Komisji Europejskiej, stanowisko „o potrzebie zmiany zapisów umowy o wolnym handlu z państwami Ameryki Łacińskiej (Mercosur)”.

Co to za umowa?

Chodzi o negocjowaną od wielu lat umowę handlową, liberalizującą handel między UE a blokiem państw Ameryki Południowej (Argentyna, Brazylia, Paragwaj, Urugwaj). Komisja Europejska przyjęła już projekt dokumentu. Porozumienie wejdzie w życie po zgodzie Parlamentu Europejskiego oraz odpowiedniej większości państw UE. Polskie władze nie popierają umowy w obecnym kształcie, jednak jak dotąd nie udało się zgromadzić odpowiedniej „mniejszości blokującej” wśród rządów krajów unijnych.

Najwięcej obaw wywołują konsekwencje związane z wpływem południowoamery-

O znaczeniu sejmikowego stanowiska mówili wicemarszałek Krzysztof Grabowski i wiceminister rolnictwa Adam Nowak.

obawy zgłaszane przez rolników są w ocenie Sejmiku Województwa Wielkopolskiego uzasadnione”.

Sens sejmikowego stanowiska tłumaczyli dziennikarzom wicemarszałek Krzysz-

tof Grabowski i wiceminister rolnictwa Adam Nowak.

Listek figowy?

Stanowisko zostało przyjęte jednogłośnie, choć na początku sesji radni PiS krytykowali późne przedstawienie projektu uchwały, nie szczędząc gorzkich słów pod adresem wnioskodawców z koalicyjnych klubów.

– Mamy do czynienia z grą pozorów. Gracie rolnikami, jak zawsze – grzmiał przewodniczący klubu PiS Michał Zieliński. A z ust jego kolegów padały takie słowa, jak „drwina”, „polityczna hucpa i cyrk”, „kuriozalne stanowisko”, „totalna prowokacja”, „medialna strategia”.

– To szukanie listka figowego dla zakrycia czegoś, co dawno zostało odkryte – obrazował Grzegorz Fiałkowski. A Łukasz Grabowski kpił: – To byłby dopiero sukces, gdyby sejmikowi udało

się to, co nie udało się Donaldowi Tuskowi!

– Propozycja stanowiska jest merytoryczna, a nie polityczna. Apeluję, byśmy podjęli uchwałę zgodnie, podobnie, jak kilka innych województw – tonował nastroje wicemarszałek Krzysztof Grabowski. A indagującym w tej sprawie dziennikarzom odpowiadał: – Myślę, że koledzy z PiS początkowo nie potrafili się odnaleźć w tej sytuacji. Mam nadzieję, że już trochę ochłonęli i zgłoszą za naszym stanowiskiem.

Podczas zwołanego w sprawie sesji posiedzenia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi debata była już znacznie spokojniejsza. Koalicjanci zgodzili się na wprowadzenie do tekstu dwóch poprawek (m.in. polegającej na wpisaniu wsparcia stanowiska nie tylko polskiego rządu, ale i prezydenta RP). W ostatecznym głosowaniu nikt z obecnych w sali sesyjnej nie był przeciw ani nie wstrzymał się od głosu. ABO

„Obawy zgłaszane przez rolników są w ocenie sejmiku uzasadnione”

kańskich tańszych produktów rolno-spożywczych. O tych zagrożeniach wspomniano w stanowisku sejmiku.

„Główne kontrowersje budzi otwarcie unijnego rynku w obszarach specjalizacji unijnego rolnictwa, w szczególności produkcji zwierzęcej, które obecnie chronione są przez relatywnie wysokie cła. Pojawienie się taniego importu z krajów Mercosur będzie ograniczało możliwości krajów unijnych do lokowania swoich nadwyżek na rynku wspólnotowym” – czytamy w przyjętym dokumencie.

Jasny sygnał

W stanowisku wskazano też na problem odmiennych standardów działalności: „Unijni rolnicy, poza dostarczaniem bezpiecznej dla zdrowia żywności, muszą w ostatnich latach w coraz większym stopniu dostosowywać metody produkcji do rosnących wymogów związanych z ograniczeniem wpływu swojej działalności na klimat oraz dobrostanem zwierząt. W krajach Mercosur te regulacje są o wiele mniej rygorystyczne, co w istotny sposób osłabia konkurencyjność cenową unijnego rolnictwa. W związku z powyższym

Mimo początkowej gorącej dyskusji w sali sesyjnej, na posiedzeniu Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi udało się wypracować consensus.

Zagraniczne priorytety

We wrześniu sejmik uchwalił „Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego”.

O tym, co zawiera dokument, informowaliśmy już kilka miesięcy temu, kiedy to (podczas majowej sesji) sejmik przyjął jego projekt, występując do Ministerstwa Spraw Zagranicznych o akceptację proponowanych zapisów. 29 września, wobec braku zastrzeżeń ze strony resortu, radni ostatecznie uchwalili priorytety międzynarodowych kontaktów regionu.

O najważniejsze założenia dokumentu i zmiany w porównaniu do poprzednio obowiązującego pytany był podczas sesji marszałek Marek Woźniak.

– Jeśli chodzi o kontakty gospodarki i nauki, skupiamy się na krajach Azji Południowo-Wschodniej oraz Oceanii, bo to obecnie najbardziej obiecujący rozwojowo obszar świata – mówił marszałek, wskazując powyższe jako nowość wśród wielkopolskich priorytetów. Zapewnił też o chęci kontynuacji współpracy z regionami partnerskimi województwa, szczególnie tam, gdzie ona jest najbardziej efektywna. – Wspieramy też nadal w ich aspiracjach proeuropejskich Mołdawię i Ukrainę – dodał Marek Woźniak. ABO

Nowości w transporcie

Sejmik podjął 29 września uchwałę o aktualizacji tzw. planu rozwoju transportu publicznego w Wielkopolsce.

Zmiana umożliwi realizację przewozów kolejowych na liniach stycznych z sąsiadującymi regionami, co przyczyni się do likwidacji wykluczenia komunikacyjnego w tych miejscach. Nowości dotyczą wydłużenia kursów pociągów na trasie kolejowej nr 14 z Leszna do Głogowa oraz na linii nr 272 z Poznania do Kluczborka.

Najpierw pozytywną opinię na ten temat wydały dwie komisje: planowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego. Następnie dokument – Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa wielkopolskiego – trafił podczas sesji do wszystkich radnych.

Wcześniej projekt poddano konsultacjom społecznym, pozytywnie zaopiniowały go właściwe organy, treść uzgodniono też z marszałkami sąsiednich województw. RAK

Budżet do korekty

29 września sejmik zmniejszył wydatki w budżecie województwa o 430 mln zł oraz przyznał kolejne wsparcie dla wielkopolskich samorządów.

Wrzesień to tradycyjnie czas porządkowania wojewódzkich finansów, czyli urealniania zapisanych w nim dochodów i wydatków. Po rozliczeniu pierwszych sześciu miesięcy 2025 r. urzędnicy już wiedzą, które inwestycje uda się zrealizować (i zapłacić za nie) jeszcze w tym roku, a z którymi może być problem i trzeba je przenieść na 2026 r.

Takie korekty wynikają z zwyczaj z kilku powodów. To np. wolniejsze od zakładanego tempa realizacji niektórych przedsięwzięć, przedłużające się kwestie proceduralne i prawne, długotrwałe procedury przetargowe, konieczność ponownej (dodatkowej) weryfikacji niektórych inwestycji albo – jak w przypadku budowy Muzeum Powstania Wielkopolskiego – obowiązek wykonania dodatkowych, niespodziewanych prac w części podziemnej.

Zaplanowane przez województwo wydatki i tak zostaną poniesione, ale już nie w bieżącym roku, dlatego radni zmienili budżet. Jak wyjaśniał podczas prac sejmikowych komisji skarbnik Piotr Struś, dochody budżetu zmniejszono o 90 mln zł, a wydatki – aż o 430 mln zł. Przy tej okazji o 340 mln zł „odchudzono” też deficyt w tegorocznym budżecie.

Pytania i odpowiedzi

Przed głosowaniem w tej sprawie wywiązała się krótka dyskusja. Radny Filip Żelazny z PiS dopytywał m.in., dlaczego inwestorem zastępczym dla budowy siedzib Publicznej Biblioteki Pedagogicznej i Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu jest

FOT. ARTUR BOJNSKI
Członkowie zarządu województwa wyjaśniali podczas sesji wątpliwości radnych dotyczące niektórych inwestycji.

spółka Szpitale Wielkopolski, a także, czy jest już pozwolenie na budowę ośrodka preadopcynego. Piotr Trybek z PiS zastanawiał się, kto jest właścicielem nieruchomości przy ul. Dojazd w Poznaniu, a po uzyskaniu odpowiedzi (własność Skarbu Państwa, którą dysponuje policja) pytał, dlaczego samorząd zamierza ją kupić za 32 mln zł, a nie pozyskać np. jako darowiznę. Adam Bogrycewicz z PiS poprosił z kolei o informacje na temat przesunięć w harmonogramie budowy MPW.

– Szpitale Wielkopolski nie są inwestorem zastępczym dla budowy ODN i WBP, ale zamierzamy tę funkcję spółce powierzyć (być może zmieniając jej nazwę), bo prawidłowo poprowadziła ona np. budowę szpitala dziecięcego – odpowiedział marszałek Marek Woźniak. – Nie sądzę, by policja chciała nam oddać gratis nieruchomość, bo ustalenia były inne. Natomiast przy inwestycji w muzeum przejęta przez nas do-

kumentacja techniczna nie uwzględniała zmian, np. rozbudowy osiedli mieszkaniowych w pobliżu, które spowodowały podniesienie się poziomu wód gruntowych o dwa metry. Dlatego konieczna była budowa szczególnej „wannы”, wbijanie słupów żelbetonowych, inne techniczne nowości.

Z kolei Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa zapewniła, że opóźnienie w sprawie uzyskania pozwolenia na budowę ośrodka preadopcynego wynosi kilka miesięcy i wynika z przyczyn proceduralnych.

Pomoc dla samorządów

29 września radni podjęli też kilka uchwał, których efektem będzie udzielenie pomocy finansowej wielkopolskim JST.

W ramach tegorocznej odsłony programu „Kulisy kultury” kolejne dwie gminy (Kępno i Wągrowiec) otrzymają łącznie 186 tys. zł na nowe inwestycje. Remonty

w swoich obiektach kultury przeprowadzi natomiast 10 samorządów (Gołańcz, Lubasz, Margonin, Nowy Tomisz, Obrzycko, Pleszew, Wierzbinek, Witkowo, Złotów i powiat szamotulski), do których trafi wsparcie w wysokości 929 tys. zł.

Sejmik wyraził też zgodę na przekazanie pieniędzy gminom i powiatom z regionu w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. 3,5 mln zł przeznaczono dla kilkunastu samorządów inwestujących m.in. w remont i wyposażenie specjalnych ośrodków lub świetlic, a 2,6 mln zł – dla kilkudziesięciu JST realizujących specjalne programy profilaktyczne w placówkach oświatowych.

Oprócz tego gmina Klecko otrzyma 24,5 tys. zł na zakup drona z akcesoriami, który ma poprawić bezpieczeństwo osób wypoczywających nad wodą.

RAK

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska

– poinformowała Katarzynę Rzepecką-Andrzejak, że Departament Zdrowia UMWW pozostaje w kontakcie z wielkopolskim oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie monitorowania należnych świadczeń na rzecz szpitali podległych samorządowi województwa. Szczególną uwagę zwraca się na realizację świadczeń związanych z leczeniem onkologicznym, które ze względu na swój charakter oraz strategiczne znaczenie dla pacjenta wymagają terminowego i pełnego finansowania. Przekazała informację dotyczącą założeń programu naprawczego Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Koninie na lata 2024-2026 (który nie zawiera zapisów dotyczących optymalizacji funkcjonowania oddziału onkologicznego), wartości umów podpisanych przez placówkę na realizację świadczeń w 2025 roku oraz jej zobowiązań wymagalnych i długoterminowych. Ponadto poinformowała, że Departament Zdrowia prowadzi kontrolę kompleksową za 2024 rok w konińskiej lecznicy. Zapewniła, że szpital udziela świadczeń w pełnym zakresie w ramach prowadzonej działalności.

– odniosła się do czterech interpelacji złożonych przez Joannę Szczechowską i Dominika Szopę.

Wskazała, że propozycja utworzenia funduszu pożyczkowego dla szpitali wymaga przeprowadzenia analizy możliwości formalno-prawnych funkcjonowania takiego instrumentu. Poinformowała, że zgodnie z aktualnym stanem prawnym, samorząd województwa może udzielać pożyczek oraz poręczeń kredytów podmiotom leczniczym, które prowadzi, o ile przewiduje to uchwała budżetowa, lecz przepisy nie dopuszczają tworzenia przez samorządy województw funduszy celowych. Samorząd w przeszłości korzystał już z ustawowych instrumentów wsparcia, udzielając poręczeń kredytów szpitalom, dla których jest podmiotem tworzącym, a w razie konieczności uruchomił prawnie dostępne mechanizmy wsparcia dla wymagających tego placówek.

Zapewniła, że zarząd województwa nie rozważa prywatyzacji Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Koninie i innych podległych podmiotów leczniczych.

Poinformowała o podjęciu interwencji w sprawie uregulowania należności z Narodowego Funduszu Zdrowia za tzw. nadwykonania świadczeń zdrowotnych w wojewódzkich podmiotach leczniczych. Było to głównym tematem spotkania z dyrektorem wielkopolskiego oddziału NFZ Magdaleną Kraszewską. Przekazała, że w latach 2025-2029 planowana jest budowa nowych oddziałów dla dzieci i dorosłych w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie. Projekt inwestycji został wybrany do dofinansowania przez Ministerstwo Zdrowia, jego szacowana wartość to niespełna 50 mln zł, a wysokość przyznanego wsparcia to prawie 49 mln zł. Ta inwestycja umożliwi kompleksowe leczenie psychiatryczne pacjentów z Wielkopolski. Odtworzenie oddziału psychiatrii dzieci i młodzieży w szpitalu „Dziekanka” wymaga natomiast systemowych rozwiązań, zapewniających odpowiednią liczbę lekarzy specjalistów na rynku oraz stabilne finansowanie świadczeń. Szpital w Gnieźnie, mimo zaangażowania i podjętych działań, nie miał w ostatnich latach możliwości zatrudnienia lekarzy ze specjalizacją w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży.

Dyrektor Departamentu Kultury UMWW Włodzimierz Mazurkiewicz

– odpowiadając w imieniu marszałka na interpelację Joanny Szczechowskiej i Dominika Szopy w sprawie sytuacji w Polskim Teatrze Tańca i Teatrze Wielkim im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu, przekazała informacje pozyskane od dyrekcji obu instytucji dotyczące funkcjonujących w nich procedur antymobbingowych i prowadzonych w tym zakresie działań. Poinformowała również, że zarzuty formułowane wobec dyrektora Polskiego Teatru Tańca były wielokrotnie wyjaśniane i w ocenie organizatora nie spełniają ustawowych przesłanek mobbingu, a publiczne wypowiedzi marszałka są oparte na analizie przyczyn i stanu faktycznego.

ABO

RADNI Z KOMISJI KULTURY Z WIZYTĄ U PIERWSZYCH PIASTÓW

W ostatnich miesiącach sejmikowa Komisja Kultury systematycznie odwiedza podległe samorządowi województwa placówki. W ramach swoich wrześniowych prac radni wybrali się z wizytą do Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Przedstawiciele komisji mogli przekonać się, jak wygląda wybudowana niedawno nowa siedziba placówki, a od jej dyrektora Andrzeja Kowalczyka dowiedzieli się, jakie są dokonania i plany instytucji funkcjonującej w miejscu, gdzie rodziła się polska państwowość. Muzeum odpowiada nie tylko za pozostałości grodu pierwszych Piastów z okresu wczesnego średniowiecza, ale też prowadzi skansen etnograficzny w Dziekanowicach (o którego 50-leciu piszemy na stronie 11).

ABO

FOT. ARCHIWUM

Mają prosektorium

Nowy obiekt otwarto w Pile 8 września.

8 września przy Szpitalu Specjalistycznym w Pile otwarto nowe prosektorium.

Nowoczesny obiekt, który powstał na terenie szpitala, w pobliżu filii Wielkopolskiego Centrum Onkologii, to wspólna inwestycja samorządu województwa, pilskiej lecznicy oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Koszt przedsięwzięcia to 7,8 mln zł, z czego 6 mln zł pochodzi z budżetu województwa.

– Stary budynek patomorfologii został podwyższony o piętro i rozbudowany. Powstały m.in. sala sekcyjna z zapleczem i trzy sale dydaktyczne, wyposażone w sprzęt multimedialny, umożliwiające śledzenie na żywo operacji i zabiegów, a także chłodnie oraz pomieszczenia do przeprowadzania badań patomorfologicznych i genetycznych –

reklonuje Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa, która wraz z przedstawicielami UAM, posłami i samorządowcami uczestniczyła w uroczystym otwarciu placówki.

Przy okazji podkreślano jednak, że to dopiero początek i czas na kolejne kroki. Uruchomienie prosektorium i sal dydaktycznych było bowiem jednym z kluczowych warunków powstania kierunku medycznego w Pile. UAM zamierza tu kształcić przyszłych lekarzy, których brakuje w całym regionie.

W prosektorium studenci medycyny oraz lekarze będą mogli zdobywać praktyczną wiedzę z zakresu anatomii i patologii, uczestnicząc w sekcjach zwłok pod okiem doświadczonych specjalistów.

RAK

Na kogo „wilcze oczy”?

Proste rozwiązanie, które poprawia bezpieczeństwo na wojewódzkich drogach.

Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich poinformował o zakończeniu kolejnej inwestycji. Dobiegł końca remont drogi wojewódzkiej nr 197 na odcinku Waliszewo – Komorowo. Fragment trasy o długości prawie 2 kilometrów wyposażono w nową nawierzchnię, pobocza, krawężniki, oznakowanie oraz urządzenia BRD.

W ramach dodatkowych działań zwiększających bezpieczeństwo na tej trasie zamontowano również ponad 60 specjalistycznych urządzeń odbłaskowych, służących do odstraszania dzikich zwierząt, potocznie określanych jako „wilcze oczy”. Każde urządzenie wykonano z odpornego na warunki atmosferyczne tworzywa sztucznego, wyposażono w niebieską, przymiatyczną folię odbłaskową i zamocowano do tzw. słupków prowadzących.

Jak działają „wilcze oczy”? Elementy te wykorzystują zasadę optycznej bariery. Odbijają światło reflektorów nadjeżdżających pojazdów, tworząc efekt migotania, przy-

Odblaskowe elementy skutecznie odstraszają dzikie zwierzęta.

racząc efekt migotania, przypominający świecące oczy drapieżnika. Wizualny bodziec wywołuje u zwierząt naturalną reakcję obronną, zniechęcając je do wtargnięcia na jezdnię.

Tego typu rozwiązanie jest już coraz częściej stosowane

na drogach w regionie, którymi zarządza samorząd województwa. „Wilcze oczy” można spotkać na przykład przy DW 194 Kobylnica – Biskupice, DW 260 Niechanowo – Miroszka, DW 188 Piła – Złotów, DW 432 Leszno – Trzebania, DW 178

Trzcianka – Czarnków oraz w gminach Grodzisk Wielkopolski (DW 308) i Opalenica (DW 307).

Również na innych drogach województwa WZDW realizuje ważne dla mieszkańców inwestycje. Jedną z nich oddano uroczysto do użytku (z udziałem m.in. wice-marszałka Wojciecha Jankowiaka) 30 września. Mowa o liczącej ponad 2 kilometry ścieżce pieszo-rowerowej przy DW 196, na odcinku łączącym Skoki ze Sławą Wielkopolską.

Za wartość prawie 3 mln zł prace po połowie zapłacił samorząd województwa i gmina Skoki. To zadanie zostało zrealizowane w ramach specjalnego programu budowy ścieżek rowerowych, który umożliwia gminom i powiatom współfinansowanie infrastruktury rowerowej przy drogach wojewódzkich. Dotychczas w ramach tej inicjatywy przeprowadzono już 19 inwestycji, budując trasy o łącznej długości 19,6 km.

ABO

Tory do Międzychodu

Umowę podpisano na dworcu w Gorzowie Wielkopolskim.

Jest duża szansa, że z pozabawionego obecnie pasażerskich połączeń kolejowych Międzychodu za kilka lat pociągi pojadą ponownie nie tylko do Poznania, ale i do Gorzowa Wielkopolskiego.

Jak wiadomo, jednym z projektów zgłoszonych przez Wielkopolskę do programu „Kolej+” jest rewitalizacja linii Międzychód – Szamotuły, co pozwoli na przywrócenie połączeń pasażerskich pierwszego z wymienionych miast z Poznaniem. Jak się okazuje, mieszkańcy tej części naszego regionu mają szansę na wznowienie kursów pociągów także w drugim kierunku. Na terenie województwa lubuskiego, w ramach tego samego programu rządowego, ma być bowiem realizowana rewitalizacja odcinków dwóch linii kolejowych, łączących Gorzów Wielkopolski, przez Skwierzynę, z Międzychodem.

5 września na gorzowskim dworcu przedstawiciele PKP PLK uroczysto podpisali (wartą 20 mln zł) umowę na realizację dokumentacji projektowej dotyczącej wspomnianego zadania. W wydarzeniu wzięli też udział samorządowcy z województwa lubuskiego i wielkopolskiego, w tym wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

– Dzięki obu inwestycjom powstanie alternatywny ciąg komunikacyjny łączący Poznań z Gorzowem Wielkopolskim, po którym, po zelektryfikowaniu linii, pociągi będą mogły jeździć z prędkością do 160 km/h. Oznacza to, że najszybsze z nich pokonają trasę pomiędzy stolicami obu województw w 78 minut – wyjaśnia Wojciech Jankowiak.

– Dzięki obu inwestycjom powstanie alternatywny ciąg komunikacyjny łączący Poznań z Gorzowem Wielkopolskim, po którym, po zelektryfikowaniu linii, pociągi będą mogły jeździć z prędkością do 160 km/h. Oznacza to, że najszybsze z nich pokonają trasę pomiędzy stolicami obu województw w 78 minut – wyjaśnia Wojciech Jankowiak.

ABO

Uczą nauczycieli i dyrektorów

Jak wygląda oferta samorządu województwa, skierowana do wielkopolskich pedagogów?

Samorząd województwa prowadzi w całym regionie pięć ośrodków doskonalenia nauczycieli. To placówki w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu. O tym, jak wygląda ich oferta edukacyjna, możemy przekonać się na przykładzie działalności poznańskiego ODN.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu łączy kursy prowadzone przez czynnych praktyków z elastycznymi formami pracy, kierując swoją ofertą do rad pedagogicznych, zespołów przedmiotowych i dyrektorów, ale też do nauczycieli szukających konkretnych narzędzi.

– Wsłuchujemy się w głosy środowiska i proponujemy formy kształcenia, które realnie pomagają w pracy: od nauczyciela przedmiotu po lidera zmiany – mówi dyrektor poznańskiego ODN Ksenia Herbst-Buchwald. – Kierunek jest jasny: rozwój kompetencji nauczycieli ma przełożyć się na jakość pracy szkół w regionie.

W praktyce oznacza to koncentrację wokół aktual-

nych tematów i problemów, z którymi muszą sobie radzić nauczyciele i kadra zarządzająca w placówkach edukacyjnych. Są to m.in. szkolenia o bezpieczeństwie i standardach ochrony małoletnich, odpowiedzialności prawnej, mediach i komunikacji, pracy z uczniami z doświadczeniem migracji, ocenianiu kształtującym czy sensownym użyciu sztucznej inteligencji na lekcjach.

Dla mniejszych grup ODN prowadzi pogłębione spotkania „skrojone” pod specyfikę szkoły i potrzeby zatrudnianych nauczycieli, a dla liderów – kwalifikacyjny kurs z zarządzania oświatą.

Oprócz regularnej oferty na nauczycieli czeka także wsparcie w postaci doradców metodycznych. To praktycy, którzy prowadzą modelowe zajęcia, obserwują lekcje i udzielają życzliwej informacji zwrotnej, pomagają planować pracę, dobierać metody i narzędzia (w tym technologie), wspierają przygotowanie do egzaminów i rozwiązywanie bieżących wyzwań wychowawczych.

Dzięki temu nauczyciele zyskują szybki dostęp do sprawdzonych rozwiązań. RAK

To się opłaca

O rewitalizacji uczestnicy konferencji rozmawiali w sali sesyjnej UMWW.

Przedstawiciele samorządów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy oraz eksperci zajmujący się rewitalizacją wzięli udział w konferencji zorganizowanej przez Wielkopolski Fundusz Rozwoju.

Spotkanie zatytułowane „Rewitalizacja się opłaca! Jak inwestować w odnowę przestrzeni i rozwój społeczności?” odbyło się 25 września w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu.

WFR podjął temat, bo wprowadza na rynek nowy produkt – pożyczkę rewitalizacyjną. Podczas spotkania (obok przedstawienia dobrych praktyk i omówienia uwarunkowań formalnych rewitalizacji) przedstawiono założenia tej pożyczki. O istocie tego rozwiązania mówił prezes WFR Wojciech Marcinkiewicz,

tłumacząc: – Preferencyjne wsparcie finansowe umożliwia realizację projektów, które w warunkach komercyjnych mogłyby nie znaleźć wsparcia, a jednocześnie oferuje korzystniejsze oprocentowanie, długi okres spłaty oraz możliwość karencji w spłacie kapitału.

Wagę procesu rewitalizacji w rozwoju regionalnym podkreślił w swoim wystąpieniu Jacek Bogusławski z zarządu województwa, zaznaczając, że jest to proces złożony, ponieważ jego najważniejszy cel to rozwój społeczności lokalnych, poprawa jakości życia mieszkańców oraz budowanie więzi międzyludzkich. – Rewitalizacja opłaca się nie tylko w wymiarze ekonomicznym, ale także społecznym i kulturowym – podkreślił Jacek Bogusławski.

ABO

Promowali zawodowców

Podległe samorządowi województwa placówki kolejny raz stawiają na szkolnictwo branżowe.

Funkcjonujące w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu centra wsparcia rzemiosła, kształcenia dualnego i zawodowego przygotowały kolejną edycję „Nocy zawodowców”, skierowaną do uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców, stojących przed wyborem ścieżki edukacyjnej. Tegoroczna odsłona pt. „Ucz się jutra. Dziś” odbyła się 3 października, wieniąc trwający od 15 września „Wielkopolski Festiwal Zawodów”.

W Zespole Szkół Technicznych w Kole przygotowano wiele atrakcji edukacyjnych i kulturalnych, m.in. konkurs dla mechaników, warsztaty makijażu, wirtualną strzelnicę, pokazy (fryzjerskie, kosmetyczne, mody, krawieckie), symulator jazdy. Oprócz tego swoją ofertę zaprezentowały firmy, szkoły i instytucje rynku pracy.

„Noc zawodowców” w subregionie leszczyńskim zorganizowano w hali Trapez

„Noc zawodowców” w subregionie leszczyńskim, zorganizowana w hali Trapez w Lesznie, przyciągnęła wielu uczniów.

w Lesznie. Tu też pojawili się lokalni przedsiębiorcy, rzemieślnicy, instytucje i szkoły. Uczestnicy mogli wziąć udział m.in. w bezpłatnych warsztatach: ceramicznych, jubilerskich, cukierniczych,

krawieckich, kulinarnych, ogrodniczych oraz pielęgnacji dłoni.

Kaliska edycja odbyła się w hali sportowej przy Technikum św. Józefa w Kaliszu. Wśród atrakcji pojawiły się

m.in. strefa doradztwa zawodowego, warsztaty dla rodziców, stoiska interaktywne, pokazy rzemieślników i pokazy zawodowe (od fryzjerstwa, kosmetyki i gastronomii, po nowoczesne technologie).

Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego im. J.J. Śniadeckich w Poznaniu, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Środzie Wlkp. oraz Powiatowe Centrum Sportu w Nowym Tomyślu – to miejsca organizacji „Nocy zawodowców” w subregionie poznańskim. Oprócz spotkań z doradcami zawodowymi odbyły się tu m.in. pokazy mody i fryzjerstwa, gry, zabawy i quizy zawodoznawcze, pokazy służb mundurowych, popisy kulinarne.

Z kolei w hali sportowej LO Mistrzostwa Sportowego w Pilce Siatkowej w Pile pojawili się przedstawiciele służb mundurowych: policji, straży pożarnej, WOT, a także ratownicy medyczni. Oprócz tradycyjnych aktywności podobnych do innych miast (stoisk firm i szkół czy efektownych pokazów) rozstrzygnięto tu między innymi grę terenową „Zawodowa nawigacja”.

RAK

Co wiemy o samorządzie?

To już ostatni dzwonek, by przystąpić do V edycji wielkopolskiego konkursu „Z Samorządem na Ty”.

Przedsięwzięcie jest organizowane przez centra wsparcia rzemiosła, kształcenia dualnego i zawodowego działające w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu, a odbywa się pod patronatem honorowym marszałka województwa i wielkopolskiego kuratora oświaty.

Celem konkursu jest rozwój kompetencji obywatelskich młodzieży, przybliżenie jej wiedzy z zakresu funkcjonowania i rozwoju samorządu terytorialnego oraz wzbudzenie zainteresowania ideą samorządności. Ponadto chodzi o promowanie postaw społecznych i przygotowanie do późniejszego uczestnictwa w życiu publicznym.

Rywalizacja jest przeznaczona dla uczniów klas VII

i VIII wielkopolskich szkół podstawowych. Co istotne, termin przyjmowania zgłoszeń mija 15 października. Współzawodnictwo odbywa się w trzech etapach, a polega na rozwiązywaniu testów dotyczących samorządu i demokracji lokalnej.

Szczegóły konkursu oraz odpowiednie „pomocniki” można znaleźć na stronach internetowych organizatorów.

ABO

Święto turystyki

Jacek Bogusławski wyróżnił działaczy zasłużonych dla turystyki.

26 września w Chodzieży Wielkopoleanie obchodzili Światowy Dzień Turystyki.

Przedstawiciele branży krajoznawczej, przedsiębiorcy i samorządowcy spotkali się w Chodzieskim Domu Kultury, by podsumować tegoroczny sezon oraz poznać wyniki organizowanego przez Wielkopolską Organizację Turystyczną konkursu na „Najlepszy Produkt Turystyczny Wielkopolski 2025”.

Zwycięzcą w kategorii „Złoty Produkt Turystyczny Wielkopolski 2025” została Brama Poznania. Nagrody za najlepszy produkt turystyczny otrzymali: Festiwal Fantastyki Pyrkon, Zamek w Kórniku oraz Koronacja Królewska – Festiwal Kultury Słowiańskiej w Gnieźnie. Certyfikat internautów trafił w ręce organizatorów Festiwalu Fantastyki Pyrkon, a najlepszym „nowym pro-

duktem” została Leszczyńska Noc Balonowa.

Obchody Światowego Dnia Turystyki były tradycyjnie okazją do zwiedzania okolicy.

– Wśród atrakcji nie można tu pominąć rejonu Gontyńca i niezwyklej Pradoliny Noteci – z łakami raczyńskimi i strzeleckimi, gdzie podczas przelotów ptaków dzieją się prawdziwe cuda natury. To raj dla miłośników przyrody: dziesiątki tysięcy ptaków zatrzymują się tu, by odpocząć przed dalszą podróżą – zachwalał Jacek Bogusławski z zarządu województwa, który wręczył odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

Odebrali je prezes oddziału PTTK w Chodzieży Eugeniusz Gubrewicz oraz prezes Wielkopolskiego Stowarzyszenia Turystyki i Rekreacji Wodnej WARTA Krzysztof Michalski.

RAK

W SKRÓCIE

DLA BIBLIOTEK

KONKURS

FOT. 3X ARCHIWUM

Podległa samorządowi województwa Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Poznaniu zaprasza do udziału w trzeciej edycji organizowanych przez siebie konkursów. Chodzi o posiadające szczególne osiągnięcia i zaangażowane instytucje (szkolne i pedagogiczne) oraz osoby. Zostaną im przyznane odpowiednio tytuły „Wielkopolska Biblioteka Roku” oraz „Wielkopolski Nauczyciel Bibliotekarz Roku”. Zgłoszenia są przyjmowane do 21 listopada, rozstrzygnięcie nastąpi do 28 listopada. Szczegółowe informacje są dostępne na: www.pbp.poznan.pl.

UPAMIĘTNIONY

W muzeum w Szreniawie odsłonięto 12 września tablicę upamiętniającą zmarłego w ubiegłym roku Mariana Króla – w przeszłości m.in. posła, wojewodę poznańskiego, założyciela Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego. W wydaniu wzięli udział członkowie rodziny, przyjaciele, dawni współpracownicy. – My, którzy Mariana znaliśmy, współpracowaliśmy z nim, pamiętamy nie tylko postać ze spiżu, ale również wspaniałego, zaangażowanego człowieka, przyjaciela ludzi, pełnego inicjatyw patrioty, Wielkopolanina z krwi, kości i idei – mówił wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

JUŻ 145 LAT

We wrześniu świętowano 145 lat Związku Pszczelarzy w Jarocinie. W uroczystościach wzięli udział wicemarszałek Krzysztof Grabowski i przewodniczący sejmikowej Komisji Budżetowej Jan Grzesiek. Była to sposobność do wręczenia zasłużonym działaczom jarocińskiego związku odznak honorowych „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. Z kolei wspomniani samorządowcy zostali przez pszczelarzy uhonorowani okolicznościowymi medalami.

ABO

SZPITALA UCZCIŁY SVOJE JUBILEUSZE

Pod koniec września dwie podległe samorządowi województwa lecznice świętowały swoje jubileusze. Najpierw celebrowano stulecie szpitala płucnego w Chodzieży. Popularne „Sanatorium” zbudowano przed wojną ze składek pracowników kolei, a otwierał je wtedy prezydent Stanisław Wojciechowski. Obecnie placówka funkcjonuje jako część Wielkopolskiego Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii. Dokładnie o połowę krótszy staż ma Wojewódzki Szpital Zespolony im. Romana Ostrzyckiego w Koninie. 50-letnia lecznica przyjmuje rocznie 110 tysięcy pacjentów, posiada 790 łóżek oraz 21 poradni specjalistycznych, które leczą rocznie 40 tysięcy osób. Obie uroczystości były okazją do odznaczenia zasłużonych osób i złożenia gratulacji personelowi, co uczyniła m.in. Katarzyna Kretowska z zarządu województwa.

ABO

FOT. 2X ARCHIWUM

Odpowiedzialni za przestrzeń

Poszukiwanie odpowiedzi na kluczowe wyzwania współczesności – zmiany klimatyczne, starzenie się społeczeństwa, migracje oraz spadek liczby ludności – zdominowało konferencję, która odbyła się 10 września w Poznaniu.

Zmiany klimatu, procesy demograficzne oraz nowoczesne technologie sprawiły, że dziś o planowaniu przestrzeni musimy myśleć inaczej niż kiedyś. Tradycyjne strategie ustępują miejsca elastycznym rozwiązaniom. Czy „odpowiedzialni za przestrzeń” dysponują dziś wystarczającymi narzędziami, by sprostać współczesnym wyzwaniom? Jaką rolę może odegrać planowanie w sytuacji zmniejszającej się populacji, starzejącego się społeczeństwa i migracji?

O tym m.in. rozmawiali 10 września w Poznaniu eksperci (samorządowcy, urzędnicy, naukowcy i praktycy) z całej Polski podczas konferencji „Odpowiedzialni za przestrzeń. Nowe wyzwania – Nowe rozwiązania”.

Oprócz możliwości dyskusji oraz wymiany poglądów, doświadczeń i pomysłów, by lepiej przygotować się na przyszłość i wspólnie wypracować skuteczne odpowiedzi na nadchodzące wyzwania, spotkanie pozwoliło na refleksję o tym, jak planować w świecie, w którym zmienność... stała się normą.

Wczoraj oraz dziś

– Poznań jest dzisiaj centrum rozmów o przestrzeni. To spotkanie osób, które na co dzień wierzą, że dobrze zaplanowana przestrzeń to komfort życia, rozwój i poczucie wspólnoty lokalnej czy regionalnej, a nawet i narodowej – podkreślił, otwierając spotkanie, wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Planowanie przestrzenne to proces, który trwa, a którego nie można przerwać, i dlatego też dziedziczymy po naszych poprzednikach konsekwencje ich decyzji, zarówno dobrych, jak i złych. Przed nami stoi zadanie przygotowania fundamentów pod warunki życia przyszłych pokoleń. Projektując tę wizję przyszłości, musimy unikać błędów.

Konferencja w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu wpisła się w obchody 70-lecia działalności jednostek planistycznych w Wielkopolsce.

– Dzisiejsze wydarzenie to jubileusz, dlatego publicznym służbom planowania przestrzennego w regionie należą się ogromne podziękowania. Dziś ich dorobek, już od ponad 25 lat, kontynuują pracownicy Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzen-

nego – dodał Wojciech Jankowiak.

– Tak naprawdę bez ludzi nie byłoby planowania. Nie narzędzia, ale ludzie stanowią prawdziwą wartość. W tej chwili Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego to 40 specjalistek i specjalistów z różnych dziedzin. Na co dzień posługujemy się nowoczesnymi metodami, ale nie zapominamy, że przeszłość w planowaniu też ma znaczenie – mówiła dyrektorka WBPP Jowita Maćkowiak, która podczas wystąpienia „Dziś zaczęło się wczoraj – jutro zaczyna się dziś” zabrała uczestników konferencji w podróż (od pierwszych map po nowoczesne cyfrowe analizy) przez 70 lat planowania przestrzennego w Wielkopolsce.

Problem z demografią

Główna część wydarzenia składała się z dwóch paneli. Pierwszy z nich pt. „Chłodniej już nie będzie” poświęcono skutkom zmian klimatu oraz ich wpływom zarówno na środowisko przyrodnicze, jak i na codzienne życie. Eks-

Dyrektorka WBPP Jowita Maćkowiak mówiła o historii 70-lecia działalności jednostek planistycznych w Wielkopolsce.

DSK UMWW Marzena Andrzejewska-Wierzbicka, Bartosz Adamczak z UM Leszna oraz Robert Fabiański – dyrektorka Rolniczego Gospodarstwa Doświadczalnego Brody. Wszyscy wskazywali na kon-

skie – dyrektorka Urzędu Statystycznego w Poznaniu, Jakub Pietruszewski – dyrektorka Pomorskiego Biura Planowania Regionalnego, Marek Wróbel – dyrektorka Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Poznaniu oraz burmistrz Pleszewa Arkadiusz Ptaak.

Goście podzielili się wiedzą na temat przyczyn spadku liczby ludności i możliwych konsekwencji dla społeczeństwa i gospodarki. Panel był okazją nie tylko do wymiany doświadczeń, ale też do wskazania kierunków działań, które mogą pomóc lepiej przygotować się na przyszłość. Eksperci podkreślali, że planowanie przestrzenne musi odpowiadać na potrzeby starzejącego się i kurczącego się społeczeństwa, a jednocześnie przewidywać nadchodzące wyzwania.

Klimat i energia

Dzień później, 11 września w UMWW, odbyły się dwa warsztaty planistyczne – ko-

lejne wydarzenie wpisujące się w szerszy program obchodów jubileuszu. Uczestniczyli w nim przedstawiciele regionalnych jednostek planowania przestrzennego z całej Polski, którzy dzielili się wiedzą i omawiali najważniejsze wyzwania stojące przed urbanistami.

W centrum uwagi znalazły się trzy obszary: adaptacja do zmian klimatu, wyznaczanie obszarów przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz wykorzystanie narzędzi GIS (geograficznych systemów informacji przestrzennej).

Podczas pierwszego warsztatu omawiano „Regionalny plan adaptacji do zmian klimatu”. Przedstawiciele WBPP w Poznaniu zaprezentowali wyniki ankiety, w której regiony określiły, jakie skutki zmian klimatu obserwują na swoim terenie oraz czy podejmują działania zapobiegające tym skutkom. Goście z województwa

śląskiego przedstawili m.in. obecnie opracowywany „Regionalny plan do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego” oraz przybliżyli metody, którymi posługiwali się w ramach prac nad tym dokumentem.

Drugą część tego bloku zdominowała dyskusja o wdrażaniu unijnej dyrektywy RED III, promującej energię ze źródeł odnawialnych. Przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska przedstawili postęp prac legislacyjnych oraz przybliżyli informacje na temat map potencjałów dla OZE, ich kształt i zawartość. Szczególne zainteresowanie wzbudziło studium przypadku potencjalnego planu OPRO dla województwa wielkopolskiego, które zaprezentowali pracownicy WBPP.

Te zagadnienia są o tyle istotne, że wkrótce jednostki planistyczne będą zaangażowane w przygotowanie i wdrażanie kluczowych dokumentów – zarówno w obszarze adaptacji do zmian klimatu, jak i w zakresie transformacji energetycznej.

Przestrzeń na mapach

Drugi warsztat skierowany był do specjalistów, którzy w regionalnych jednostkach planistycznych zajmują się zagadnieniami GIS. Spotkanie miało formę otwartej wymiany doświadczeń, a jego uczestnicy skoncentrowali się na praktycznych aspektach prac z danymi przestrzennymi. Poruszono m.in. kwestie jakości i aktualności danych, różnorodności źródeł i formatów, a także coraz szerszego wykorzystania danych satelitarnych i lotniczych oraz potencjału sztucznej inteligencji.

W trakcie spotkania zaprezentowano przykłady analiz – również w kontekście Big Data (dużego zbioru danych) – oraz praktyczne zastosowanie dostępnych narzędzi i oprogramowania GIS. Nie zabrakło też dyskusji o sposobach wizualizacji i prezentacji wyników analiz, które pozwalają skuteczniej formułować wnioski i wspierać procesy decyzyjne.

Ponadto wydarzeniu towarzyszyła wystawa przygotowana przez WBPP, prezentująca główne wyzwania dla rozwoju regionu i polityki przestrzennej oraz ewolucję myślenia planistycznego – od historycznych map po nowoczesne techniki wizualizacji.

RAK

Wydarzenie rozpoczął wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

W konferencji uczestniczyli eksperci z całej Polski.

Smacznie, zdrowo i... z rozsądkiem

Warto wybierać tradycyjne i sprawdzone specjały, ale trzeba też pamiętać o tym, by nie marnować żywności – to przesłanie targów Smaki Regionów, w które tradycyjnie zaangażował się samorząd województwa.

Laureatów nagrodzili m.in. minister rolnictwa Stefan Krajewski, marszałek Marek Woźniak i wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Gwiazdą targów był Laurentiu „Lorek” Zediu.

Nie od dziś wiadomo, że żywność ekologiczna i zdrowa – oparta często na tradycyjnych, regionalnych recepturach – jest zazwyczaj droższa od tej dostępnej masowo na rynku. A jednak coraz częściej jesteśmy skłonni zapłacić nieco więcej, by jeść produkty sprawdzone, smaczne i znane nam od lat.

– Nasze nawyki i przyzwyczajenia zmieniają się powoli, to proces rozłożony na wiele lat. Dlatego zachęcam, aby zwracać uwagę na to, co wkładamy do koszyka, co kupujemy, i jakiego rodzaju są to produkty – mówił na naszych łamach już wiele miesięcy temu wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Powinniśmy wracać do zdrowej i tradycyjnej żywności, do tego, co pamiętamy z lat dzieciństwa.

O tym, że wspomniany proces postępuje w dobrym kierunku, może świadczyć niesłabnąca popularność, jaką cieszą się coroczne targi Smaki Regionów. W to wydarzenie – organizowane wspólnie przez Międzynarodowe Targi Poznańskie i Związek Województw RP – od początku mocno zaangażowany jest samorząd województwa.

Wielkopolska największa

W tegorocznej odsłonie targów, która odbyła się na terenie MTP w dniach od 26 do 28 września, czternaście polskich regionów zaprezentowało to, co najsmaczniejsze, tradycyjne i zdrowe.

Imprezę uroczystie otworzyli m.in. minister rolnictwa Stefan Krajewski, marszałek Marek Woźniak i wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Wydarzenie jest pięknym świętem produktu lokalnego i regionalnego – przyznał Stefan Krajewski. – Dziękuję wszystkim producentom i przetwórcom, którzy swoją pracą budują siłę polskiej żywności. To dzięki nim produkty rolno-spożywcze stanowią już 15 procent naszego eksportu. Niech polska żywność będzie naszą chlubą.

Tradycyjnie najlepsze z prezentowanych produktów zostały nagrodzone medalami targów Smaki Regionów oraz „Perłami 2025” w XXIV edycji konkursu Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów.

– Do Wielkopolski trafiło aż osiem „Perł”. Serdecznie gratuluję – podkreślał Krzysztof Grabowski. Pełną listę laureatów można znaleźć

na stronie internetowej www.smaki-regionow.pl.

– To święto dobrej i zdrowej żywności – mówił z kolei Marek Woźniak. I zwracał uwagę: – Wielkopolskie stoisko jest największe spośród wszystkich regionów reprezentowanych na targach. To dlatego, że Wielkopolska ma wiele do zaoferowania w zakresie żywności regionalnej i tradycyjnej.

szukający wyjątkowych smaków mogli skosztować m.in. serów – smażonych, kozich czy dojrzewających, mięs i wędlin, przetworów mlecznych, miodów, wyrobów piekarniczych i cukierniczych czy olejów tłoczonych na zimno.

Biała jak parmezan?

– Pojawiły się smaki z całej Polski, z czternaście polskich

„Najsmaczniejsze targi w Polsce” pozwalają nie tylko zaprezentować regionalne specjały, ale też zwrócić uwagę na potrzebę racjonalnego gospodarowania żywnością

Rzeczywiście, prezentowana oferta naszego województwa wyróżniała się wśród innych. Co można było tam zobaczyć i czego spróbować? W tym roku 29 lokalnych producentów, przetwórców i restauratorów zaprezentowało szeroki asortyment różnorodnych regionalnych produktów, opartych na lokalnych i tradycyjnych recepturach. Koneserzy po-

regionów, więc jest kolorowo, barwnie i smacznie. Pod jednym dachem można skosztować wielu produktów, których na co dzień nie spotkamy w Poznaniu czy w Wielkopolsce, bo są z innych zakątków naszego kraju – mówił o atmosferze wydarzenia Krzysztof Grabowski.

Jednak targi od kilku lat – dzięki inicjatywie naszego województwa – to nie tylko

polskie specjały, na co zwracał uwagę Marek Woźniak: – Na naszym stoisku gościmy także reprezentację regionów partnerskich. Najbardziej odległym jest południowokoreański Chungcheongnam-do. Obecna jest też Emilia-Romania z Włoch, mołdawski Region Rozwoju Północ, chorwacka żupania wukowarsko-srijemska i niemiecka Brandenburgia.

Zwiedzający chętnie zatrzymywali się zwłaszcza przy stoisku włoskiego regionu partnerskiego naszego województwa, bo kto nie zna takich specjałów, jak parmezan, szynka parmeńska czy mortadela? Przy tej okazji warto zaznaczyć, że i Wielkopolska może pochwalić się produktami, które posiadają unijne Chronione Oznaczenie Geograficzne. Czy kiedyś rogal świętomarciński, wielkopolski ser smażony, andruty kaliskie czy kielbasa biała parzona będą tak rozpoznawalne w świecie, jak wspomniane przysmaki z Emilii-Romanii?

Misja: nie marnować!

„Najsmaczniejsze targi w Polsce” pozwalają nie tylko zaprezentować regionalne specjały, ale też zwrócić uwagę na potrzebę racjonalnego gospodarowania żywnością. Służą

temu prowadzony przez samorząd województwa program zapobiegania marnotrawstwu jedzenia.

W jego ramy wpisywała się część wydarzeń z udziałem gwiazd targów, którą był Laurentiu „Lorek” Zediu, znany z programu MasterChef Polska.

Pierwszego dnia popularny kucharz poprowadził pokazy kulinarne dla kilkuset uczniów szkół gastronomicznych z całej Wielkopolski – Piły, Rawicza, Brzostowa, Krotoszyna, Nietążkowa, Kępna, Pleszewa, Kalisza, Konina, Liskowa, Wrześni i Poznania.

Atrakcją dla wszystkich zwiedzających był natomiast otwarty pokaz kulinarny, podczas którego „Lorek” zaprezentował dania m.in. z wykorzystaniem żywności zagrożonej marnotrawstwem.

Był też arbitrem w trzeciej edycji Bitwy Małych Mobilnych Kuchni Warsztatowych, w której gotowanie promujące niemarnowanie jedzenia zaprezentowały wielkopolskie banki żywności. W kulinarnie szranki stanęły Wielkopolski Bank Żywności w Poznaniu, Bank Żywności w Koninie, Bank Żywności w Pile oraz Bank Żywności w Lesznie.

ABO

Pojawiły się różnego rodzaju smaki z całej Polski, z czternaście polskich regionów, a także z zagranicy, więc było kolorowo, barwnie i smacznie.

W kręgu „kaliszan”

O dwóch braciach ze stronnictwa, które przysparzało wielu kłopotów zarówno władzy carskiej, jak i „swoim”.

Marek Rezler

Od czasów Kazimierza Wielkiego prowincja wielkopolska (po różnych reorganizacjach) obejmowała województwa: poznańskie z ziemią wschowską, kaliskie, gnieźnieńskie, sieradzkie, łęczyckie, brzesko-kujawskie oraz inowrocławskie z ziemią dobrzyńską. Patrząc szerzej, obszar tej prowincji to ziemia poznańska (ziemia wschowska i Biskupizna) oraz ziemia kaliska (z Pałukami i Krajną). Jednak od czasu zaborów, zwłaszcza od ostatecznego ustalenia granic w 1815 roku, w świadomości Polaków zrodziło się przekonanie, że Wielkopolska to Poznań i okolice, a Kalisz z sąsiednimi ziemiami – to już zabór rosyjski, tereny położone za Prosną, gwarowo ujmując, „Kongresówka”. Dwa różne światy. Odmienność obszarów sprzed i zza wspomnianej rzeki zauważalna jest i dziś, a specyfikę Kalisza znakomicie przedstawiła urodzona w Russowie Maria Dąbrowska w powieści „Noce i dnie”.

A jednak związki między tymi obszarami istniały zawsze, choć realia danego zaboru w miarę upływu lat coraz bardziej uwydaczały różnice formalne i mentalnościowe, które stopniowo są wyrównywane. Od formalnej, niepodległościowej strony, więź Poznańskiego z Kongresówką zaznaczyła się podczas powstań listopadowego i styczniowego.

W sumie jednak, zajmując się sprawami Wielkopolski, nie możemy pominąć realiów ziemi kaliskiej. To część tej samej ziemi.

Okrawanie nadziei

Podpisanie postanowień traktatu wiedeńskiego w 1815 roku, kończącego czasy napoleońskie, początkowo wcale nie było odbierane jako *finis Poloniae*. We wszystkich trzech zaborach występowały parapskie państwa: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie i Rzeczpospolita Krakowska. Po nieustannych wojnach czasów Napoleona mieszkańcy tych ziem nareszcie odetchnęli i zaczęli zauważać pozytywne cechy tej sytuacji – bo innego wyjścia nie mieli. Niewątpliwie największe nadzieje budziło Królestwo Polskie, z własnym parlamentem, carem jako królem Polski, własną administracją i gospodarką. Z czasem jednak rozpoczęło się „okrawanie nadziei”,

Bonawentura Niemojowski

zaczęło otwierać się pole do konfliktów, także parlamentarnych. Był to czas aktywności parlamentarnej „kaliszan”, głównie reprezentowanych przez braci Wincentego i Bonawenturę Niemojowskich.

Początki drogi aktywności społecznej mieli podobne, zwłaszcza że dzielili ich tylko trzy lata: Wincenty urodził się w 1784 roku, Bonawentura – w 1787. Pochodzili ze Słupia w województwie kaliskim, z rodziny ziemiańskiej, mieli więc stabilne oparcie materialne; trzeci z braci, Norbert, poległ w czasie wojen napoleońskich. Początkowo uczyli się w rodzinnych stronach, potem uczęszczali do kolegium pijarów w Warszawie, a po 1800 roku studiowali prawo na uniwersytetach niemieckich: w Halle, Erlangen i prawdopodobnie w Getyndzie.

Urzędnik i rolnik

Po powrocie w rodzinne strony wykonywali zawody urzędnicze. Wincenty był honorowym urzędnikiem (bez pobierania pensji) w Regencji Kaliskiej, a w latach 1806–1808 z polecenia Józefa Wybickiego wszedł w skład Izby Administracyjnej Departamentu Kaliskiego. Po utworzeniu Królestwa Polskiego bez skutku zabiegał o urząd prezesa Komisji Wojewódzkiej Kaliskiej, aż wreszcie w 1818 roku rozpoczął karierę parlamentarną: uży-

wał mandat poselski z powiatu kaliskiego i wszedł do sejmowej komisji praw organicznych i administracji. Od razu stał się znany jako niezłomny i twardy obrońca konstytucji, bardzo aktywny w izbie sejmowej, mimo skromnej postury i osłabionego słuchu.

Nieco inna była droga Bonawentury Niemojowskiego. W Księstwie Warszawskim

Inteligentni, aktywni, zdecydowani zwolennicy silnej, wolnej Polski i demokratycznego ustroju, bracia Bonawentura i Wincenty Niemojowsky okazali się postaciami równie szlachetnymi, co tragicznymi

był w biurze Ministerstwa Sprawiedliwości, a w latach 1815–1819 podróżował po Europie, był m.in. w Bonn, Paryżu, Londynie i we Włoszech. Po powrocie przejął dobra w Marchwaczu, gdzie zasłynął jako doskonały rolnik (tak wtedy nazywano właścicieli gospodarstwa ziemskiego). Współpracował z bratem – posłem, aż wreszcie w 1820 roku dołączył do niego, jako poseł z ziemi wieluńskiej; wszedł w skład Komisji Skarbowej.

Wincenty Niemojowski

W obronie konstytucji

Obydwaj bracia Niemojowsky szybko dali się poznać jako konsekwentni i nieustępliwi obrońcy konstytucji (o przypadkach jej łamania Bonawentura informował prasę francuską) i przeciwnicy prób łamania niezależności sądownictwa. Ostatecznie car Aleksander I zdecydował się zrezygnować z prób zmiany kursu drogą parlamen-

poglądach. W 1827 roku został przymusowo postawiony przed obliczem księcia Konstantego, ale odmówił podpisania zgody na rezygnację z działalności politycznej. Miał zakaz pojawiania się w stolicy Królestwa Polskiego. Wrócił do Warszawy po wybuchu powstania listopadowego.

Podobne były losy Wincentego Niemojowskiego, który otrzymał zakaz angażowania się w działania sejmowe. Sprzedał swoje dobra Przysiań w Królestwie Polskim i nabył Słupię w Wielkim Księstwie Poznańskim. De facto jednak aż do grudnia 1830 roku znajdował się w areszcie domowym. Czas ten Wincenty wykorzystał do intensywnej działalności literackiej i politycznej. Był zwolennikiem poglądów politycznych Beniamina Constanta, proponował reformę systemu rządów. Chciał monarchii konstytucyjno-reprezentacyjnej z odpowiedzialnością ministrów, sądami przysięgłych i wolnością druku. Ale o czynnej działalności politycznej nie było mowy.

Szlachetne i tragiczne

Sytuacja zmieniła się z chwilą wybuchu powstania listopadowego, a dokładnie detronizacji cara Mikołaja I w styczniu 1831 r. Już 6 grudnia 1830 roku Bonawentura Niemojowski ob-

jął stanowisko zastępcy ministra sprawiedliwości i od razu przystąpił do zwalczania niedemokratycznych decyzji dyktatora gen. Józefa Chłopickiego. Na posiedzeniach sejmowych był niepokorny, miał swoje zdanie i przysparzał wielu kłopotów radykalniejszym członkom rządu. Wincenty Niemojowski zaś został powołany do składu Rządu Narodowego, jak się potem okazało – czasowo. Bardzo aktywny, zasłużył sobie na opinię Joachima Lelewela: [W. Niemojowski] to „mąż z charakterem, pełen prawości, głęboko przejęty swymi pryncypiami, jakie na monarchii konstytucyjnej zasadzał”. Nie najlepiej czuł się w wirze kłótni, niesnasek i wewnętrznych rozgrywek we władzach powstańczych. Ostatecznie 26 września B. Niemojowski pod eskortą pułku Krakusów przekroczył granicę pruską i wyjechał do Paryża. W 1834 roku został przez władze carskie zaocznie skazany na karę śmierci, a jego majątek uległ konfiskacie.

A Wincenty Niemojowski? W sierpniu 1831 roku złożył dymisję, a w następnym miesiącu schwytano go podczas próby przekroczenia granicy pruskiej. Został skazany na karę śmierci, ale ostatecznie w 1834 roku wyrok zamieniono na 10 lat katorgi. Na Syberię jednak nie dojechał, zmarł w grudniu 1834 roku w więzieniu w Moskwie, na gruźlicę. Jego brat czynnie zaangażował się w działalność emigracji polskiej, był bardzo aktywny na rzecz wychodźców i z wielkim zaangażowaniem uczestniczył w polemikach, nawet pisał pamflety, czym nie zyskał sobie wielu zwolenników. Z czasem zresztą stopniowo ztracił poczucie realizmu. Umieszczony w zakładzie dla obłąkanych w Charenton, zmarł w czerwcu 1835 roku w Vanves pod Paryżem. Spoczywa na słynnym cmentarzu Père Lachaise. W swoich pismach często podpisywał się jako Iuvenius, Obywatel Kaliski i Veritas.

Bracia Bonawentura i Wincenty Niemojowsky to postaci równie szlachetne, co tragiczne. Intelligentni, aktywni, zdecydowani zwolennicy silnej, wolnej Polski i demokratycznego ustroju, przewodniczyli podobnie myśłącemu, dość liczniemu stronnictwu „kaliszan”, które przysparzało wielu kłopotów zarówno władzy carskiej, jak i towarzyszom działania, patriotom. ■

Inwestycja w historię

Kończy się montaż stropu na budowie Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

Po 19 miesiącach od rozpoczęcia budowy kończą się prace związane z montażem stropu, którym przykryta zostanie cała podziemna część nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Wartość wykonanych do końca roku robót zamknie się kwotą około 85 mln zł. 25 września inwestycji przyglądali się minister kultury i dziedzictwa narodowego Marta Cienkowska oraz marszałek Marek Woźniak.

– To jedno z najbardziej wyczekiwanych przez mieszkańców regionu muzeów. Budują je i tworzą absolutni pasjonaci, a eksponaty, które tu zobaczymy, mają niesamowite historie. Cieszę się, że ministerstwo kultury ma swój finansowy udział w tym przedsięwzięciu – mówiła podczas spotkania z dziennikarzami Marta Cienkowska.

– Potwierdzenie finansowania inwestycji przez ministerstwo daje nam pewność

Dyrektor WMN Przemysław Terlecki, minister Marta Cienkowska i marszałek Marek Woźniak spotkali się z dziennikarzami na placu budowy muzeum.

szczęśliwego finału prac. Cieszę się, że również pani minister dołączyła do grona entuzjastów historii, którą my w Wielkopolsce tak bardzo cenimy, szanujemy, i która nas jednoczy. Warto

ją promować w całej Polsce – stwierdził Marek Woźniak.

Do końca roku widoczne będą znane z wizualizacji cztery nadziemne budynki, w których znajdą się magazyny, pracownie konserwa-

torskie, sale konferencyjne i edukacyjne, pomieszczenia wystawy czasowej i część biurowa. Obiekty te, zgodnie z projektem, będą obłożone płytami z naturalnego kamienia.

Równolegle z robotami budowlanymi trwają prace związane z tworzeniem wystawy stałej.

– Część podziemną nowego muzeum, gdzie pokażemy historię wielkopolskiej drogi do niepodległości, mamy niemal skończoną. Lada dzień ogłosimy przetarg na ostatni etap tego projektu, czyli wykonanie wystawy stałej, której projekt jest gotowy. Pojawi się tam 1,5 tys. eksponatów – precyzował dyrektor Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości Przemysław Terlecki.

Zakończono m.in. budowę repliki wozu bojowego Ehrhardt M-17, trwają prace nad odbiorem drugiego etapu konstrukcji kopii czołgu Renault FT-17, muzeum prowadzi też negocjacje z wykonawcą repliki samolotu Fokker D-VII.

Inwestycja, warta ponad 385 mln zł, jest finansowana przez samorząd województwa i ministerstwo kultury. RAK

POLECAMY

HRABINA W OPERZE

Głównym wydarzeniem Festiwalu Moniuszki, organizowanego przez Teatr Wielki w Poznaniu, jest premiera opery „Hrabina”. Inscenizację spektaklu powierzono Karolinie Sofulak, reżyserce, która odważnie i bezkompromisowo szuka uniwersalnych treści w dziełach operowych, co mieliśmy okazję zobaczyć wcześniej w „Fauście”, „Albercie Herringu” i „Rusałce”. Premiera 10 października, a kolejne odłożone spektakle zaplanowano na 12, 14 i 16 października.

PEJZAŻ ŚWITEM I NOCĄ

W Galerii w Holu Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu można obejrzeć (czynną do 26 października) wystawę malarstwa pt. „Świt”. „To opowieść o pejzażu, który spleta widoki natury nocą, o zmierzchu i o poranku. To spojrzenie na przyrodę i jej piękno, na duszę człowieka i jego sposób przeżywania oraz postrzegania świata” – zachęca do odwiedzenia wystawy jej autorka Monika Foltarz.

PSYCHOLOGICZNY THRILLER

24, 25 i 26 października Teatr Nowy w Poznaniu zaprasza na kolejne odłożone (premiera odbyła się 26 września) spektaklu pt. „ELLEN BABIC”. Dramat Mariusa von Mayenbura w reżyserii Piotra Biedronia to, jak piszą organizatorzy, thriller psychologiczny: „Zaczyna się niewinnie – wieczorną wizytą dyrektora szkoły, w której pracuje jedna z bohaterek, w jej domu. Towarzyskie spotkanie prędko jednak zmienia się w niebezpieczną grę, która może poważnie zachwiać szczęśliwym związkiem Klary i Astrid”. RAK

Jesień z Chopinem

Filharmonicy pod batutą Marka Pijarowskiego podczas koncertu w Ostrowie Wielkopolskim.

Wyjątkowo wiele okazji do posłuchania dobrych wykonanych muzyki Fryderyka Chopina mają tej jesieni melomani w Wielkopolsce.

Dzieje się tak z racji co pięć lat, przy okazji kolejnych odsłon Konkursu Chopinowskiego (a jego tegoroczna edycja rozpoczęła się 3 października w Warszawie).

Swoistym preludem był 44. Międzynarodowy Festiwal „Chopin w barwach jesieni”, organizowany tradycyjnie we wrześniu w południowej Wielkopolsce. W koncercie inauguracyjnym w Ostrowie Wielkopolskim z orkiestrą Filharmonii Poznańskiej Chopinowskie koncerty zagrali polscy uczestnicy konkursowych zmagani w Warszawie: Mateusz Dubiel i Mateusz Krzyżowski. Potem festiwalowe wydarzenia przeniosły się do podległego samorządowi województwa Pa-

lacu Radziwiłłów w Antoninie, a ich zwieńczeniem był występ Kate Liu, zdobywczyni III nagrody w Konkursie Chopinowskim 10 lat temu.

Niezwykłą okazję do posłuchania właśnie wyłonionego zwycięzcy tegorocznych warszawskich zmagani pianistów wielkopolscy melomani będą mieli już 27 października, kiedy to wystąpi on z poznańskimi filharmonikami w Auli UAM.

Równie ciekawą ofertę przygotowała orkiestra „Amadeus”. Na 12 października w Auli UAM zaplanowała występ Charlesa Richarda-Hameli, zdobywcy II nagrody Konkursu Chopinowskiego sprzed dekady. A 23 listopada w tym samym miejscu z „Amadeusem” zagrają laureaci tegorocznej „bitwy pianistów” w stolicy. W programie – oba koncerty najsłynniejszego polskiego kompozytora. ABO

Nie tylko dla chórów

Połączenie sztuki chóralnej z pamięcią o historii i tradycjach regionu – to założenie IV Festiwalu MUSICA PATRIAE.

W jego ramach 15 listopada w kościele pw. św. Jerzego w Poznaniu odbędzie się Ogólnopolski Festiwal Chórny Pieśni Patriotycznej. Całodzienne występy zespołów, w tym finałowy koncert laureatów (od 18.45) można śledzić na żywo zarówno na miejscu, jak i w kanale YouTube.

Z kolei 1 grudnia w Zespole Szkół Przyrodniczych w Poznaniu młodzież może wziąć udział w Wojewódzkim Konkursie Utworów Powstańczych „Z Wielkopolską w sercu”, śpiewając pieśni poświęcone naszej insurekcji. Do zdobycia są nagrody finansowe.

Wydarzenie dofinansowane przez samorząd województwa jest objęte honorowym patronatem marszałka, a wśród partnerów medialnych znalazł się „Monitor Wielkopolski”. Szczegóły można znaleźć na facebookowym profilu festiwalu. ABO

50 lat skansenu

Pamiątkowe zdjęcie uczestników jubileuszowej uroczystości.

Wielkopolski Park Etnograficzny – oddział marszałkowskiego Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy – świętował półwiecze swojego istnienia.

Placówka w Dziekanowicach gromadzi zabytki wiejskiej architektury drewnianej przeniesione z terenu historycznej Wielkopolski: domy i chałupy, dwór oraz oficyny, zabudowania gospodarcze, kościół, karczmę, wiatrak oraz kuźnię. Wnętrza budynków wyposażone są w sprzęty, meble i narzędzia, oddające codzienne życie mieszkańców wsi. Popularyzuje wiedzę o życiu dawnych mieszkańców naszego regionu, organizując pokazy rzemiosł, warsztaty oraz inscenizacje świąt i obrzędów ludowych.

Budowa parku rozpoczęła się w 1975 roku, a jego oficjalne otwarcie nastąpiło w 1982 roku. Od tego czasu w każdym sezonie turystycznym

placówkę odwiedzają dziesiątki tysięcy zwiedzających.

25 września na terenie skansenu – w kościele z Wartkowic – odbyła się jubileuszowa uroczystość, podczas której podsumowano 50 lat funkcjonowania oraz wręczono nagrody i wyróżnienia (w tym odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”).

„Dotychczasowy czas działalności, wspaniale wykorzystany na rozwój jednostki i ugruntowanie jej pozycji, pozwala docenić rolę skansenu w ochronie dziedzictwa kulturowego związanego z wielkopolską wsią – napisał w liście gratulacyjnym do muzealników marszałek Marek Woźniak. – Dzięki Państwa wysiłkom skansen w Dziekanowicach jest jedynym w swoim rodzaju miejscem spotkań z kulturą ludową i platformą realizacji wielu wartościowych projektów.” ABO

Zmiany zaczniemy od siebie

We wrześniu w wielu państwach naszego kontynentu – w ramach kampanii Europejskiego Tygodnia Mobilności – zorganizowano akcję Roadpol Safety Days.

Wydarzenia przygotowane podczas Europejskiego Tygodnia Mobilności oraz w trakcie przedsięwzięcia Roadpol Safety Days, trwające tradycyjnie od 16 do 22 września, można było śledzić zarówno w całej Polsce, jak i w wielu innych europejskich krajach.

Co zamiast auta?

Przypomnijmy, że kampania Europejskiego Tygodnia Mobilności propaguje ekologiczne formy podróżowania, w tym zbiorowe środki transportu, które z powodzeniem mogą zastąpić samochody osobowe. Problem zakorkowanych ulic dotyka praktycznie każdego większego miasta w Polsce. Tysiące osób tracą godzinę każdego dnia, by dostać się na przykład do pracy, a później do domu.

Kampania ma na celu zmianę naszych zachowań, tak, byśmy częściej korzystali z komunikacji zbiorowej, oszczędzając zarówno swój cenny czas, jak i środowisko naturalne. Zostawione na parkingu samochody oznaczają tysiące ton spalin mniej w atmosferze i czyste powietrze, którym oddychamy. Ostatniego dnia kampanii w wielu miastach podróżujący mogli skorzystać z darmowych przejazdów pociągami (np. Kolei Wielkopolskich), tramwajami czy autobusami.

Wizja zero

Równolegle do Europejskiego Tygodnia Mobilności trwała kampania Roadpol Safety Days, której patronuje Europejska Organizacja Policji Ruchu Drogowego (Roadpol), wspierana przez Komisję Europejską oraz Europejską Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (ETSC). Jest ona elementem międzynarodowego programu „wizja zero”, który ma na celu wprowadzenie na drogach rozwiązań zmierzających do spadku liczby śmiertelnych ofiar wypadków drogowych do zera.

Polska przystąpiła do tej akcji w 2005 roku, uruchamiając program Gambit 2005, w ramach którego należy dążyć do całkowitego

W Poznaniu kampania Roadpol Safety Days miała swój finał 18 września na placu Adama Mickiewicza.

Problem zakorkowanych ulic dotyka praktycznie każdego większego miasta w Polsce. Tysiące osób tracą godziny każdego dnia, by dostać się np. do pracy, a później do domu

wyeliminowania ofiar śmiertelnych w ruchu drogowym. Kompleksowa realizacja „wizji zero” oznacza m.in., że działania chroniące życie oraz zdrowie powinny być traktowane ponad mobilnością i innymi celami transportu. System transportowy powinien wybaczać błędy użytkowników, a ograniczanie liczby wypadków w komunikacji jest obowiązkiem wszystkich osób i instytucji tworzących, zarządzających i korzystających z tego systemu.

Więcej kontroli

W ramach polskiej edycji Roadpol Safety Days kierowcy mogli spotkać się m.in. ze zwiększoną liczbą kontroli drogowych. Sprawdzano prędkość, trzeźwość kierowców, stan techniczny pojazdów. Jest to ważne zwłaszcza w świetle tragicznych liczb,

trwająca jest też liczba 19.982 wykrytych nietrzeźwych kierowców.

Finał w Poznaniu

W Poznaniu kampania Roadpol Safety Days miała swój finał 18 września na placu Adama Mickiewicza. Na zainteresowanych stanem bezpieczeństwa na naszych drogach czekali tam przedstawiciele poznańskiej policji, Polskiego Związku Motorowego, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego, KRUS-u, Okręgowego Inspektoratu Pracy w Po-

znaniu, Straży Miejskiej Miasta Poznania, ratownicy drogowi oraz pracownicy Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego.

Nasze rozmowy z odwiedzającymi dotyczyły głównie tematów bezpiecznych dróg, sprawnej komunikacji miejskiej, edukacji dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym też widoczności pieszych, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym.

Rozdaliśmy setki elementów odblaskowych, kodek-

sów rowerzysty. Wiele osób mogło też skonsultować się z policjantami „drogówki” w zakresie zawilości przepisów drogowych.

Nauka od dziecka

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu przez cały rok prowadzi działania w zakresie realizacji programu „wizja zero”, starając się zwiększać świadomość na temat bezpieczeństwa w komunikacji zwłaszcza wśród najmłodszych oraz niechronionych uczestników ruchu drogowego. Można nas spotkać w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich. Współorganizujemy różnego rodzaju turnieje bezpieczeństwa ruchu drogowego, pomocy przedmedycznej. Patronujemy wielu lokalnym akcjom, mającym na celu podniesienie bezpieczeństwa na drogach czy propagowanie ekologicznej formy transportu, jaką jest niewątpliwie rower. Przykłady?

17 września w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowym Tomyślu, przy współpracy z Komendą Powiatową Policji w Nowym Tomyślu, zorganizował Gminny Turniej BRD. Wzięli w nim udział uczniowie z 10 szkół podstawowych z gminy Nowy Tomyśl. Turniej miał charakter drużynowy, a każdą szkołę reprezentował trzyosobowy zespół.

Po trudach przejazdu na torze przeszkód wyłoniono trzy najlepsze drużyny. Puchary, pamiątkowe medale i nagrody rzeczowe wręczyli zwycięzcom zastępca burmistrza Nowego Tomyśla Adrianna Brzostowska, dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji Artur Łoziński oraz przedstawiciel Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu Michał Paschke.

Poznański WORD regularnie od wielu lat wspiera tę i wiele innych podobnych inicjatyw. Sporo już zrobiliśmy, ale przed nami jeszcze długa droga do osiągnięcia celu „wizji zero”, jakim jest brak ofiar śmiertelnych na drogach naszego kraju.

Marek Szykor WORD Poznań

Ratownicy drogowi udostępniili swój ambulans, objaśniając działanie poszczególnych elementów jego wyposażenia.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Fundusze na rozwój lokalny

Zakontraktowano pierwsze umowy z beneficjentami w ramach PS WPR 2023-2027.

Siłownia zewnętrzna w Kisowni w gminie Skoki wybudowana dzięki PROW 2014-2020. Nowe takie miejsca będą oddawane do użytku w efekcie inwestycji dofinansowanych z PS WPR 2023-2027.

Kort tenisowy w miejscowości Drawski Młyn w gminie Drawsko powstał dzięki dofinansowaniu z PROW. Podobny obiekt będzie wkrótce oddany do dyspozycji mieszkańców Rogoźna.

Wiata rekreacyjna w miejscowości Piaski w gminie Łęka Opatowska powstała dzięki pomocy unijnego funduszu rolnego. WPR przewiduje dofinansowanie na kolejne tego typu obiekty.

Od początku 2025 roku trwają nabory wniosków ogłaszanych przez lokalne grupy działania (LGD) z przeznaczeniem na wsparcie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Współpraca z LGD

W obecnej perspektywie budżetu unijnego, którego realizację przewidziano do końca 2029 roku, na terenie Wielkopolski funkcjonuje 30 LGD. Zakres terytorialny poszczególnych grup obejmuje obszar od kilku do kilkunastu gmin. Ich mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje samorządowe, a także same gminy i powiaty mogą ubiegać się o dofinansowanie szeregu zadań wpisujących się w założenia wynikające z opracowanych w 2023 roku strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

– Od 2024 roku na rozwój lokalny w województwie wielkopolskim przeznaczamy środki z trzech funduszy: rolnego, rozwoju regionalnego oraz funduszu społecznego. Do dyspozycji beneficjentów jest aż 128,5 miliona euro. Środki dystrybuowane są przy udziale lokalnych grup działania, które ogłaszają nabory wniosków – mówi wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – W drugiej połowie 2025 roku zakontraktowaliśmy pierwsze umowy w ramach wspólnej polityki rolnej. Do środowisk lokalnych trafiają pieniądze na niezbędne inwestycje, poprawę jakości życia mieszkańców, ale również na rozwój przedsiębiorczości i aktywizację mieszkańców.

Samorządy inwestują

Pierwsze umowy podpisane w ramach Planu Strategicz-

nego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dotyczą przede wszystkim inwestycji w infrastrukturę lokalną. W Rogoźnie dzięki wsparciu z programu LEADER (inna nazwa rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność) powstaną dwa korty do tenisa ziemnego na terenie miejscowego Ośrodka Sportu i Rekreacji. W położonym nieco dalej na północ Margoninie doposażony zostanie z kolei plac zabaw. Gminy złożyły wnioski w tej sprawie do Stowarzyszenia „Dolina Wełny”.

Za pośrednictwem Czarnkowsko-Trzcianeckiej Lokalnej Grupy Działania dofinansowanie pozyskały gmina Połajewo (na inwestycję w nowoczesną infrastrukturę, w tym oświetlenie w Parku Krajobrazowym w Połajewie) oraz GOK w Połajewie (na utworzenie placu

zabaw w Przybychowie). Powiat czarnkowsko-trzcianecki otrzymał z kolei wsparcie m.in. na budowę siłowni zewnętrznej, ścieżki edukacyjnej, oświetlenia hybrydowego oraz tzw. szafy bookcrossingowej, która umożliwia wymianę książek pomiędzy mieszkańcami i promowanie czytelnictwa.

O wsparcie z PS WPR z powodzeniem zawniioskowały też trzy gminy ze wschodniej Wielkopolski należące do Stowarzyszenia „Solna Dolina”. Gmina Kłodawa zbuduje bieżnię lekkoatletyczną na Stadionie Miejskim im. Zbigniewa Niewiarowskiego w Kłodawie. Gmina Przedecz zmodernizuje i rozbuduje plac zabaw w Przedczu oraz pomosty na Jeziorze Przedeczkim w miejscowości Katarzyna. Gmina Olszówka zrealizuje inwestycję polegającą na zagospo-

darowaniu przestrzeni w Olszówce z przeznaczeniem na kompleks rekreacyjno-sportowy. W ramach zadania wykonane zostaną ogrodzenie, piłkochwyty oraz montaż elementów małej architektury, a także oświetlenie kompleksu.

Fundusze europejskie pomogą również mieszkańcom południowej części naszego województwa, zamieszkującym obszar funkcjonowania Ostrzeszowskiej LGD. W Mikstacie wykonana zostanie nawierzchnia poliuretanowa boiska wielofunkcyjnego przy szkole podstawowej. W Kraszewicach realizacji doczeka się inwestycja polegająca na zagospodarowaniu terenu publicznego przy kompleksie budynków ośrodka zdrowia, urzędu gminy i posterunku policji. Teren wymagający pilnej interwen-

cji wkrótce wypięknie. Zmodernizowany zostanie również plac zabaw przy szkole podstawowej w Kobylej Górze oraz dwa place zabaw na terenie gminy Grabów nad Prosną (w miejscowościach Marszałki i Giżyce). Z kolei władze powiatu ostrzeszowskiego zrealizują projekt polegający na wybudowaniu trzech wiat przystankowych i dwunastu tablic informacyjnych w samym Ostrzeszowie oraz podobnej infrastruktury na obszarze 7 gmin tego powiatu.

Ponadto pierwsze fundusze trafiły już do przedsiębiorców. Beneficjentka PS WPR otrzymała dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie usług kosmetycznych i pielęgnacyjnych w miejscowości Wysocko Wielkie (gmina Ostrów Wielkopolski).

Zajrzyj na nasz nowy facebookowy profil

Zapraszamy do odwiedzenia i polubienia naszego nowego profilu „KSOW+ Wielkopolska” w portalu Facebook.

W tym miejscu publikowane będą najważniejsze informacje dotyczące naborów wniosków, dofinansowanych projektów oraz innych istotnych kwestii związanych z realizacją Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Profil pod nazwą „KSOW+ Wielkopolska” to również

źródło bieżących relacji z wydarzeń promujących wielkopolską wieś oraz aktywizujących jej mieszkańców.

Jednostka wsparcia sieci KSOW+ we współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (oddział w Warszawie) oraz Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowuje obecnie plany dotyczące projektów realizowanych w 2026 roku.

Dzięki funduszom KSOW+ współfinansowane będą

Aby odwiedzić profil „KSOW+ Wielkopolska”, wystarczy zeskanować powyższy kod QR.

przedsięwzięcia zakładające m.in.: udział wielkopolskich wystawców w krajowych targach żywności i produktów regionalnych, organizację wyjazdów studyjnych dla uczniów z niepełnosprawnościami, przygotowanie jubileuszowej gali z okazji 25. edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku, organizację konkursu fotograficznego oraz szeregu innych działań, o których będzie można dowiedzieć się, odwiedzając profil „KSOW+ Wielkopolska”.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Materiał finansowany ze środków UE w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, opracowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Oferta dla małych i dużych firm

Chcesz się szkolić, szukasz dofinansowania? Skorzystaj z Bazy Usług Rozwojowych.

Ze szkoleń oferowanych w tym projekcie przez WARP skorzystało dotąd 1600 firm.

Prowadzisz firmę? Dopiero wchodzisz na rynek pracy albo jesteś doświadczonym pracownikiem? To nie ma większego znaczenia. Przestajesz się uczyć – „starzejesz się”, bez względu na wiek i staż. Podobnie jest z przedsiębiorstwami, które nie inwestują w szkolenia pracowników. W rezultacie obniżają swoją konkurencyjność, a tego rynek nie wybacza.

Jedno jest pewne: dzisiaj rozwój osobisty i zawodowy przestaje być luksusem, a staje się koniecznością. Kluczową rolę w tym procesie odgrywają szkolenia zawodowe – to one pozwalają pracownikom

i pracodawcom nie tylko nadążać za zmianami, ale też aktywnie je współtworzyć.

Krok po kroku

Chcesz się szkolić i zastanawiasz się, skąd wziąć pieniądze na pokrycie kosztów nauki? Baza Usług Rozwojowych jest dla twojej firmy. Dzięki niej podniesiesz swoje kwalifikacje zawodowe, nauczysz się czegoś nowego, a zarazem zwiększysz swoje szanse na rynku pracy. W tym wszystkim pomogą fundusze europejskie.

Jak to zrobić? Najpierw wchodzimy na ogólnopolską platformę BUR, na której spo-

tykają się organizatorzy szkoleń i osoby poszukujące nowych kompetencji. To swoisty rynek edukacyjny. Znajdziemy tam kursy językowe i komputerowe, specjalistyczne szkolenia branżowe, a także doradztwo biznesowe.

W pewnym uproszczeniu działanie BUR można przyrównać do portalu zakupowego, tylko tutaj oferowane są po prostu szkolenia. Po wybraniu np. odpowiedniego kursu można zwrócić się z wnioskiem do jednego z pięciu regionalnych operatorów (wykaz operatorów w ramce obok), aby ten dofinansował jego koszty – co do zasady

w tej perspektywie UE można liczyć na zwrot w wysokości maks. 70 proc. kosztów.

Dlaczego warto?

Dzięki usługom rozwojowym inwestycja w rozwój kadr przestaje być przywilejem dla największych, a staje się osiągalną także dla mniejszych firm. Z danych Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (operatora BUR w subregionie poznańskim) wynika, że do tej pory z zrealizowanego od ponad roku projektu skorzystało już ponad 1600 firm z sektora MŚP. A to jeszcze nie koniec. Oferta będzie dostępna do 2028 roku i warto z niej skorzystać.

Podobnie jest u pozostałych operatorów działających na terenie Wielkopolski. Wszyscy potwierdzają, że oprócz oczywistych korzyści, takich jak poszerzenie wiedzy i rozwój kompetencji, korzystanie z usług rozwojowych sprzyja budowaniu pozytywnego wizerunku firmy. Szkolenia zwiększają też zaangażowanie pracowników, poprawiają relacje w zespołach i wzmacniają pewność siebie w sytuacjach zawodowych. Pracownicy stają się bardziej decyzyjni, kreatywni oraz otwarci na podejmowanie nowych wyzwań, co bezpośrednio przekłada się na sukces firmy na rynku.

MARK

Rekordowy plebiscyt!

Do ostatnich godzin ważyły się losy zwycięstwa w czwartej edycji plebiscytu „Łączymy nas WIELkopolskiE”, który zakończył się 26 września, punktualnie o północy.

Zaangażowanie sympatyków nominowanych projektów było ogromne. Liczne wpisy, komentarze, aktywność w mediach – to wszystko przełożyło się na 10.430 oddanych głosów. To rekordowy wynik, zważywszy że od dwóch edycji w plebiscycie wprowadzono pewne limity – codziennie można oddawać po cztery głosy (tzn. po jednym w każdej kategorii). Dla porównania w poprzedniej edycji oddano około 4,3 tys. głosów.

Wyniki plebiscytu są dostępne na stronie internetowej łączymy.nas.wielkopolskie.pl. Więcej o laureatach będziemy pisali w kolejnych numerach „Monitora”. Z przedstawicielami dziesiętnastu nominowanych projektów, ale też uczestnikami poprzednich edycji zaplanowano spotkanie, które odbędzie się 14 listopada podczas wydarzenia „Jak wiele nas łączy”. Tradycyjnie odbędą się panele dyskusyjne, a spotkanie będzie można obejrzeć „na żywo” w kanale YouTube „Fundusze Europejskie dla Wielkopolski”.

MARK

O plebiscycie było głośno w mediach.

Weź pożyczkę na rewitalizację: trwa nabór, poznaj szczegóły!

Specjalną ofertę pożyczek przygotował Wielkopolski Fundusz Rozwoju.

Niebawem zostaną ogłoszone wyniki konkursu dotacyjnego na projekty rewitalizacyjne z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski. Pewne jest, że dostępny budżet unijny nie wystarczy na wszystkie pomysły. Powód? Wniosków było więcej niż dostępnych środków. Warto jednak pamiętać, że nie tylko z dotacji można finansować tego typu inicjatywy. Alternatywą stają się pożyczki, także zasilane z programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Wielkopolski Fundusz Rozwoju umożliwił właśnie dostęp do niskooprocentowanych środków – pożyczki rewitalizacyjnej. Obecnie trwa nabór wniosków o finansowanie. Preferencyjne fundusze czekają na podmioty, które chcą odmienić zdegradowane przestrzenie, zabytkowe budynki czy miejsca wymagające renowacji.

– Pożyczka rewitalizacyjna wspiera realizację inwestycji związanych z odnową budynków, ale także przestrzeni publicznych na obszarach miejskich i wiejskich – mówi wiceprezes zarządu WFR Małgorzata Dudzic-Biskupska. – Dzięki pre-

FOT. ARCHIWUM BENEFICJENTA

Z pożyczek unijnych na rewitalizację wielokrotnie korzystała m.in. gmina Krotoszyn.

ferencyjnemu oprocentowaniu, które może wynosić nawet 0,5 proc. w skali roku, oraz braku wymogu wkładu własnego, oferujemy niezwykle atrakcyjne wsparcie dla podmiotów realizujących projekty rewitalizacyjne w naszym regionie.

go, oferujemy niezwykle atrakcyjne wsparcie dla podmiotów realizujących projekty rewitalizacyjne w naszym regionie.

Kapitał, o jaki mogą ubiegać się wnioskodawcy, może sięgać nawet 5 mln zł. To znacząca pomoc finansowa, ale przede wszystkim szansa na wsparcie odnowy zdegradowanych przestrzeni wielkopolskich miejscowości. Z pożyczki mogą skorzystać zarówno małe gminy, jak i większe samorządy albo podmioty prywatne.

Program skierowany jest do szerokiego grona beneficjentów. Mogą z niego korzystać m.in. instytucje i przedsiębiorstwa publiczne, jednostki organizacyjne samorządów terytorialnych, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe,

podmioty z sektora prywatnego oraz podmioty ekonomii społecznej działające na terenie Wielkopolski. Warunkiem jest to, aby przedsięwzięcie wynikało z gminnych programów rewitalizacji.

W ramach pożyczki możliwe jest uzyskanie wsparcia finansowego od 500 tys. zł do 5 mln zł, z okresem spłaty sięgającym nawet 12 lat. Wielkopolski Fundusz Rozwoju nie wymaga wkładu własnego ani nie pobiera prowizji, a niskie oprocentowanie – od zaledwie 0,5 proc. w skali roku – pozwala na swobodną realizację inwestycji przy minimalnym obciążeniu finansowym. WFR/MARK

Endorfiny i solidna wiedza

Jak promować fundusze europejskie? Najlepiej w aktywnej formule – na świeżym powietrzu!

Sportowcy wystartowali na sygnał przewodniczącej sejmiku Tatiany Sokołowskiej i zastępcy dyrektora DPR UMWW Danuty Sowińskiej.

Sport, edukacja i mnóstwo pozytywnej energii – tak w skrócie można opisać ósmą edycję imprezy „zaBIEGaj o FUNDUSZE”, która odbyła się na torze regatowym Malta w dniu 13 września. Wydarzenie, które łączy sportową rywalizację z solidną dawką wiedzy o funduszach europejskich, po raz kolejny przyciągnęło setki uczestników.

Jak zwykle punktem kulminacyjnym był bieg na dwóch dystansach: 5,4 i 10,8 km, a więc jedno lub dwa okrążenia wokół Jeziora Maltańskiego. Na starcie stanęło blisko 500 osób, gotowych zmierzyć

się z trasą. Dwa okrążenia wokół Malty najszybciej przebiegł Patryk Szulc (w czasie 37 minut i 36 sekund). Dystans o połowę krótszy – 5,4 km – wygrał Adrian Żakowski (17 minut i 38 sekund). Tyle o wynikach sportowych.

„zaBIEGaj o FUNDUSZE” to przede wszystkim wydarzenie edukacyjne. Nad brzegiem jeziora przygotowano stoiska instytucji, których eksperci opowiadali o ofercie unijnej. O aktualne konkursy można było zapytać konsultantów z Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Urzędu Pra-

cy. Unię Europejską promował także punkt konsultacyjny Europe Direct w Poznaniu, którego przedstawiciele opowiadali o bieżących działaniach wspólnoty.

Nad Malcią można też było poznać tych, którzy z unijnej dotacji już skorzystali, np. spółkę Koleje Wielkopolskie. Regionalny przewoźnik zachęcał do podróżowania koleją, ale także przekonywał, że tak duże w ostatnich latach zakupy taboru kolejowego czy inwestycje w infrastrukturę nie mogłyby zostać zrealizowane bez wsparcia z UE.

Były też stoiska Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przed-

siębiorczości i Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju. Spółki informowały o swojej ofercie, głównie dla sektora biznesu, choć nie tylko. Dużym zainteresowaniem cieszyły się m.in. dane na temat pożyczek dla sektora publicznego.

– Tematyka unijna nie należy do najłatwiejszych. Dlatego formuła imprezy „zaBIEGaj o FUNDUSZE” jest skonstruowana tak, by pokazywać, że fundusze europejskie nie są takie „straszne” i można po nie sięgnąć – mówią organizatorzy z Departamentu Polityki Regionalnej UMWW w Poznaniu. MARK

Fundusze europejskie na skróty

► **Miejska Górka:** 1 września dzieci po raz pierwszy przekroczyły próg nowego przedszkola w mieście. W nowo oddanym do użytku budynku rozpoczęły działalność również żłobek oraz stołówka. Jest też parking i plac zabaw. To wielkie wydarzenie dla całej lokalnej społeczności. Dotychczasowe przedszkole było zlokalizowane w trzech różnych miejscach na terenie Miejskiej Górki. Teraz wszystko jest pod jednym dachem, co poprawia komfort i bezpieczeństwo najmłodszych. Inwestycja uzyskała wsparcie UE.

FOT. 2X ARCHIWUM BENEFICJENTA

► **Poznań:** 14 września w parku Wilsona odbyły się Poznańskie Targi Dobra. Zaoferowano mieszkańcom osiem tematycznych stref, które promowały różnorodne inicjatywy społeczne. W programie znalazły się warsztaty dla dzieci i dorosłych, pokaz Afrykańskiego Domu Mody oraz mobilne centrum dostępności, które umożliwia uczestnikom doświadczenie wyzwań osób z niepełnosprawnościami. Wydarzenie, organizowane przez Fundację Barka, było dofinansowane z funduszy europejskich.

► **Piła:** salę widowiskową Regionalnego Centrum Kultury w mieście czeka kompleksowa modernizacja wraz z rozbudową systemu oświetlenia, nagłośnienia i automatyki scenicznej. Miasto ogłosiło już przetarg na wykonawstwo. Zakres prac obejmuje m.in.: generalny remont sali, wymianę całkowitą poszycia sceny i poszycia nośnego widowni, wymianę systemu audio i akustyki, modernizację i rozbudowę systemu oświetlenia scenicznego, wymianę instalacji elektrycznej, dostawę i montaż urządzeń do streamingu wydarzeń, dostawę i montaż urządzeń do automatycznej transkrypcji, audyt akustyczny dla poprawy jakości dźwięku. Dofinansowanie unijne to około 2,5 mln zł.

► **Śrem:** ścieżka żwirowa, nasadzenia 54 drzew liściastych, ponad 2 tys. krzewów oraz traw ozdobnych, założenie nowych trawników o powierzchni blisko 3 tys. m², a także doposażenie w ławki i kosze na śmieci – taką inwestycję w zakresie zagospodarowania zieleni osiedlowej zrealizowano przy ul. Żurawiej w Śremie. Objęła ona swoim zasięgiem teren wokół 10 budynków mieszkalnych wielorodzinnych Śremskiego TBS. Ukończone zadanie jest częścią większego projektu ZIT, realizowanego z funduszy europejskich na terenie aglomeracji poznańskiej.

► **Stare Miasto:** lokalny samorząd stawia na rozwój biznesu. W miasteczku na wschodzie Wielkopolski trwa adaptacja budynku, w którym już w przyszłym roku zacznie działać Inkubator Przedsiębiorczości – miejsce stworzone z myślą o lokalnych firmach i startupach. Nowoczesny obiekt o powierzchni 300 m² będzie oferował biura i przestrzeń co-workingową dla małych i średnich przedsiębiorstw. Na przedsiębiorców czekać będą nie tylko komfortowe warunki do pracy, ale i szerokie wsparcie: od pomocy przy zakładaniu działalności, przez rozwój innowacyjnych pomysłów, aż po budowanie trwałych modeli biznesowych. Dotacja unijna na ten cel wyniosła ponad 4,3 mln zł.

► **Poznań:** niemal 4 tysiące osób, w tym dzieci z rodzin zastępczych i ich rodzice, może skorzystać z dużego dofinansowania, jakie Poznań i partnerskie gminy otrzymały z funduszy UE. Projekt ma na celu poprawę dostępu do usług społecznych i lepszą koordynację wsparcia dla rodzin zastępczych i biologicznych z Poznania oraz 10 okolicznych gmin. Dzięki unijnemu dofinansowaniu w wysokości ponad 13,6 mln zł zatrudnieni zostaną m.in. asystenci rodzin, koordynatorzy pieczy zastępczej oraz specjaliści, tacy jak pedagodzy i psychologowie. MARK

O biznesie i pysznych lodach

Zeskanuj kod QR i przeczytaj nowy numer e-magazynu „Nasz Region”. Czego się dowiesz?

O wyzwaniach regionalnego biznesu oraz potrzebie kreowania nowatorskich rozwiązań dla sektora prywatnego rozmawiamy z Wojciechem Marcinkiewiczem, prezesem zarządu Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju.

Jak w praktyce wygląda inwestowanie w rozwój, pokazują firmy, które sięgnęły po unijne dotacje. Co udało się zrealizować Konińskiej Wytwórni Prefabrykatów oraz

Szukasz aktualnych informacji o tym jak zmienia się Wielkopolska z Funduszami Europejskimi?

czytaj e-magazyn „Nasz Region”

Konińskiemu Centrum Weterynaryjnemu? Odwiedzamy też „Bezę Krówkę”, której historia zaczyna się od... bankructwa i maszyny do lodów, by

następnie – w ciągu kilku lat – zmienić się w lodową markę rozpoznawalną w całej Polsce.

O czym jeszcze warto przeczytać?

Skuteczną formą wsparcia inwestycji są preferencyjne pożyczki dostępne w ramach inicjatywy JEREMIE. Prezentujemy odważnych przedsiębiorców, którzy już zdecydowali się po nie sięgnąć, by rozwinąć działalność swoich firm, tj. ośrodka jeździeckiego oraz studia fotograficznego. Chcesz do nich dołączyć i dowiedzieć się więcej o funduszach europejskich? Zeskanuj kod załączony na obrazku i uzyskaj pełny dostęp do najbardziej sprawdzonych informacji o programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski. MARK

WYŚLEDZONE

FOT. BLAZEJ CISOWSKI

Ktoś myślał, że praca urzędnika polega na ciągłym siedzeniu za biurkiem zavalonym papierami? Jak widać na powyższym zdjęciu – niekoniecznie. W połowie września wicemarszałek Wojciech Jankowiak, dyrektor Departamentu Transportu UMWW Robert Pilarczyk i jego zastępca Włodzimierz Finke odwiedzili zakład PESA Mińsk Mazowiecki. Trwa tam planowy przegląd pociągów jeżdżących na co dzień w barwach Kolei Wielkopolskich. Okazuje się więc, że dobry urzędnik musi umieć nie tylko dokument podpisać, ale i namacalnie sprawdzić stan np. kolejowych kół. A tak na marginesie... Jak kiedyś podczas przeglądu auta przyjdzie wam do głowy narzekać na koszty, pomyślcie o takim właścicielu trochę większych pojazdów, jakimi są pociągi. Na wspomniany przegląd (zwany fachowo naprawą rewizyjną) m.in. popularnych „elfów” województwo wielkopolskie wyda – bagatela – 140 milionów złotych!

USŁYSZANE

25 września marszałek Marek Woźniak oraz minister kultury i dziedzictwa narodowego Marta Cienkowska wizytowali plac budowy nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Przy okazji szefowa resortu zachęciła do kupowania cegiełek, z których dochód będzie przeznaczony na wzbogacenie wystawy stałej.

– Sama taką nabyłam – mówiła Marta Cienkowska.

– O jakim nominale?

Wszystkie cztery to już nie-
zła kwota, 1800 zł – zauważyli
dziennikarze.

– Na razie mam 500-złotową, ale to nie koniec. Zgłosiłam już pomysł i chętnie kupię cegiełkę o nominale... 2000 zł z wizerunkiem kobiety, bo one przecież także brały udział w powstaniu.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

MONITORUJEMY RADNYCH

Anna Majda:

Na tropach Kapuścińskiego

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

PODPATRZONE

FOT. ZK PIOTR RATAJCZAK

Olimpijski znicz palił się długo, od 4 lipca do 18 września, a zgasł po 2 dodatkowych minutach.

Podczas rywalizacji sportowej i zawodów nie brakuje zazwyczaj emocji, zwrotów akcji, nagłych rozstrzygnięć. Nie inaczej było 18 września w Poznaniu w trakcie ceremonii zamknięcia XXXI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Letnich „Wielkopolska 2025”.

Najpierw prowadzącym uroczystą galę w Urzędzie Marszałkowskim dziennika-

rzom sportowym, Krzysztofowi Ratajczakowi z Polskiego Radia Poznań i Beacie Oryl-Stroińskiej z TVP3 Poznań, konferansjerkę przerwał... specyficznym ubranym cyklistą na zdezelowanym rowerze Michała Lipieckiego. Ku uciesze publiczności cała trójka zaczęła po chwili „blubrać po naszymu”, opowiadając gwarą poznańską z charakterystycznym zaśpiewem o kilku mniej

Do UMWW „wtargnął” specyficznym ubranym cyklistą na zdezelowanym rowerze Michała Lipieckiego.

lub bardziej znanych konkurencjach sportowych.

To nie był koniec niespodzianek.

– Olimpijski znicz jeszcze płonie, ale zaraz zgaśnie. To wzruszająca chwila – zagała Beata Oryl-Stroińska, kiedy na ekranie telewizyjnym pojawił się charakterystyczny dla idei olimpijskiej płomień.

– Nie tak prędko! Właśnie dostałem informację, że ta

chwila potrwa... 120 sekund – dodał rozbawiony Krzysztof Ratajczak, zachęcając towarzyszących gości tercet muzyczny do akompaniamentu, który wypełniłby ciszę.

– Przynajmniej wiadomo, że skoro długo się palił, to znicz mieliśmy prawdziwy, a nie wykreowany przez sztuczną inteligencję – podsumowała Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa.

- ▶ **Lubię to zdjęcie bo...** to realizacja mojego największego marzenia z liceum po przeczytaniu „Hebanu” Ryszarda Kapuścińskiego. Po 20 latach od przeczytania – zrealizowane!
- ▶ **Najprzyjemniejszy moment w pracy radnego to...** efekt sprawczości i współpracy wielu osób w realizacji zaplanowanych projektów oraz spotkanie licznych wspaniałych ludzi, których normalnie bym nie spotkała.
- ▶ **A najgorsze w tej robocie jest...** wielokrotne i wieloletnie zabieganie o te same inwestycje potrzebne dla mieszkańców.
- ▶ **Gdy jadę na sesję sejmiku, to...** słucham radia i nadrobiam rozmowy telefoniczne.
- ▶ **W sali sesyjnej najbardziej brakuje mi...** tego, by odbywała się wyłącznie merytoryczna praca.
- ▶ **Gdyby komisje znów mogły obradować online...** dla mnie byłaby to konieczność, a nie wybór.
- ▶ **Możemy być dumni z Wielkopolski, ponieważ...** jest regionem o bogatej historii, gdzie narodziła się nasza państwowość, z pięknymi krajobrazami i bogatym dziedzictwem kulturowym. To miejsce, gdzie mieszkają gospodarzni i pracownicy ludzkie.
- ▶ **Gdy słyszę „mała ojczyzna”...** to myślę o każdym miejscu, w którym czuję się dobrze, od Powidza do Kawęczyna, przez wiele miejscowości. To także każda gmina. Dla ich mieszkańców to najważniejsze miejsce na świecie.
- ▶ **Najdziwniejsze pytanie, jakie dotąd usłyszałam, to...** Nie powiem, bo obowiązuje mnie tajemnica lekarska.
- ▶ **Chciałbym wiedzieć...** gdzie jest granica ludzkiej głupoty.
- ▶ **Nie chciałbym wiedzieć...** ilu ludziom dałam się oszukać.
- ▶ **Chciałbym się spotkać z...** Justyną Kowalczyk-Tekieli.
- ▶ **Na bezludną wyspę zabrałbym...** niezbędne przybory do przeżycia. Na marginesie, „Przypadki Robinsona Crusoe” to jedna z najważniejszych książek mojego dzieciństwa.
- ▶ **Jak urlop, to...** od jakiegoś czasu tam, gdzie turniej tenisa.
- ▶ **A jak praca, to...** duża odpowiedzialność za zdrowie i życie.
- ▶ **Marzy mi się...** świat bez wojen i złych ludzi.
- ▶ **Boję się...** niewielu sytuacji.
- ▶ **Cieszę się...** z każdego dnia z najbliższymi.

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Tatiana Sokołowska (przewodnicząca), Tomasz Wojtiuk (sekretarz), Michał Zieliński

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie oświadczamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otoki

Anna Majda

▶ ur. 28 maja 1981 r., Turek

▶ lekarz w SP ZOZ Turek

▶ wybrana z listy TD, w okręgu nr 4

▶ 21 172 głosy